

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1148**z dnia 7 lipca 2021 r.****ustanawiające, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 i art. 79 ust. 2 lit. d),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Cel Unii, jakim jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości zgodnie z art. 67 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), należy osiągnąć między innymi poprzez ustanowienie wspólnych środków dotyczących przekraczania granic wewnętrznych przez osoby oraz kontroli granicznej na granicach zewnętrznych, a także poprzez wspólną politykę wizową, przy jednoczesnym zachowaniu właściwej równowagi między swobodnym przepływem osób a bezpieczeństwem.
- (2) Zgodnie z art. 80 TFUE polityki Unii dotyczące kontroli granicznej, azylu i imigracji oraz ich wprowadzanie w życie podlegają zasadzie solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności między państwami członkowskimi, w tym również na płaszczyźnie finansowej.
- (3) W deklaracji rzymskiej podpisanej w dniu 25 marca 2017 r. przywódcy 27 państw członkowskich potwierdzili swoje zaangażowanie w wysiłki na rzecz tworzenia bezpiecznej i chronionej Europy oraz budowania Unii, w której wszyscy obywatele czują się bezpiecznie i mogą się swobodnie przemieszczać, w której granice zewnętrzne są chronione, która prowadzi skuteczną, odpowiedzialną i zrównoważoną politykę migracyjną, z poszanowaniem norm międzynarodowych, a także Europy, która jest zdecydowana zwalczać terroryzm i przestępczość zorganizowaną.
- (4) Wszystkie działania finansowane w ramach Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (zwanego dalej „Instrumentem”), ustanowione niniejszym rozporządzeniem, w tym działania realizowane w państwach trzecich, powinny być realizowane w pełnej zgodności z prawami i zasadami zapisanymi w unijnym dorobku prawnym i Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) oraz powinny być zgodne z zobowiązaniami międzynarodowymi Unii i państw członkowskich wynikającymi z instrumentów międzynarodowych, których są stronami, w szczególności poprzez zapewnienie przestrzegania zasady niedyskryminacji i zasady *non-refoulement*.
- (5) Celem z zakresu polityki Instrumentu jest opracowanie i wdrożenie solidnego i skutecznego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi, a tym samym przyczynienie się do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii, przy jednoczesnym zagwarantowaniu swobodnego przepływu osób w jej obrębie, a także pełnym poszanowaniem odpowiedniego unijnego dorobku prawnego oraz międzynarodowych zobowiązań Unii i państw członkowskich wynikających z instrumentów międzynarodowych, których są stronami.

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 184.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2019 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 14 czerwca 2021 r. (Dz.U. C 265 z 5.7.2021, s. 1). Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

- (6) Za europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, wdrażane przez Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną, ustanowione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 ⁽³⁾, odpowiadają wspólnie Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz organy krajowe odpowiedzialne za zarządzanie granicami, w tym straż przybrzeżna w zakresie, w jakim wykonuje ona zadania związane z kontrolą graniczną. Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami powinno przyczyniać się do ułatwiania legalnego przekraczania granic, zapobiegania nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej oraz wykrywania ich, a także skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi.
- (7) Za jeden z głównych celów podejścia Unii przedstawionego w komunikacie Komisji z dnia 23 września 2020 r. dotyczącym nowego paktu o migracji i azylu uznano ułatwienie legalnego podróżowania, przy jednoczesnym zapobieganiu zagrożeniom związanym z migracją nieuregulowaną i bezpieczeństwem.
- (8) Wsparcie finansowe z budżetu Unii jest niezbędne do wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i ma na celu pomoc państwom członkowskim, przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych, w skutecznym zarządzaniu przekraczaniem granic zewnętrznych oraz w stawianiu czoła przyszłym wyzwaniom na tych granicach, co przyczyniłoby się do zwalczania poważnych przestępstw o charakterze transgranicznym.
- (9) Państwa członkowskie powinny otrzymywać odpowiednie unijne wsparcie finansowe, aby propagować wdrażanie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami oraz aby zapewnić jego funkcjonowanie w praktyce. Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami składa się między innymi z następujących elementów określonych w rozporządzeniu (UE) 2019/1896: kontroli granicznej; akcji poszukiwania i ratowania podczas ochrony granic; analizy ryzyka; współpracy między państwami członkowskimi, w tym wsparcia koordynowanego przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej; współpracy międzyagencyjnej, w tym regularnej wymiany informacji; współpracy z państwami trzecimi; środków technicznych i operacyjnych w obrębie strefy Schengen związanych z kontrolą graniczną i służących skuteczniejszemu rozwiązywaniu problemu nielegalnej imigracji oraz skuteczniejszemu zwalczaniu przestępczości transgranicznej; stosowania najnowszej technologii; mechanizmu kontroli jakości oraz mechanizmów solidarnościowych.
- (10) Instrument powinien umożliwiać udzielanie państwom członkowskim niezbędnego wsparcia we wdrażaniu wspólnych minimalnych standardów ochrony granic zewnętrznych, zgodnie z kompetencjami państw członkowskich, Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz Komisji.
- (11) Ze względu na fakt, że organy celne państw członkowskich podejmują się wykonywania coraz większej liczby zadań, które często dotyczą bezpieczeństwa i które odbywają się na granicach zewnętrznych, ważne jest, aby wspierać współpracę międzyagencyjną jako element europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896. Komplementarność działań przy przeprowadzaniu kontroli granicznej i kontroli celnej na granicach zewnętrznych powinna zostać zapewniona poprzez udzielanie państwom członkowskim odpowiedniego unijnego wsparcia finansowego. Współpraca międzyagencyjna nie tylko wzmocni kontrole celne w celu zwalczania wszelkich form przemytu, ale również ułatwi legalną wymianę handlową i legalne podróże oraz przyczyni się do bezpiecznej i skutecznej unii celnej.
- (12) Konieczne jest zatem ustanowienie funduszu zastępującego Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego na lata 2014–2020, ustanowiony rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 513/2014 ⁽⁴⁾ oraz (UE) nr 515/2014 ⁽⁵⁾, poprzez ustanowienie między innymi Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (zwanego dalej „Funduszem”).
- (13) Z uwagi na specyfikę prawną tytułu V TFUE oraz ze względu na różnorodność mających zastosowanie podstaw prawnych dotyczących polityk w zakresie granic zewnętrznych i kontroli celnej ustanowienie Funduszu jako jednolitego instrumentu nie jest możliwe z prawnego punktu widzenia.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 513/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument na rzecz wsparcia finansowego współpracy policyjnej, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zarządzania kryzysowego oraz uchylające decyzję Rady 2007/125/WSiSW (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 93).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz oraz uchylające decyzję nr 574/2007/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 143).

- (14) Fundusz ten należy zatem ustanowić jako kompleksowe ramy unijnego wsparcia finansowego w dziedzinie zarządzania granicami i polityki wizowej, obejmujące Instrument, a także Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Sprzętu do Kontroli Celnej, ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1077 ⁽⁶⁾. Ramy te powinny uzupełniać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ⁽⁷⁾, do którego niniejsze rozporządzenie powinno odsyłać w zakresie przepisów dotyczących zarządzania dzielonego.
- (15) Instrument powinien opierać się na rezultatach i inwestycjach poprzedzających go instrumentów, Funduszu Granic Zewnętrznych na lata 2007–2013, ustanowionego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 574/2007/WE ⁽⁸⁾, oraz instrumentu na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego na lata 2014–2020, ustanowionego rozporządzeniem (UE) nr 515/2014, a jego zakres powinien zostać rozszerzony w celu uwzględnienia rozwoju sytuacji.
- (16) Aby zapewnić jednolitą i wysokiej jakości kontrolę granic zewnętrznych oraz ułatwić legalne podróżowanie przez granice zewnętrzne, Instrument powinien przyczynić się do rozwoju europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami obejmującego środki związane z polityką, prawem, systematyczną współpracą, podziałem obciążeń, oceną sytuacji i zmieniających się okoliczności dotyczących przejść dla migrantów o nieuregulowanym statusie, personelu, sprzętu i technologii, które mogą być podejmowane na różnych poziomach przez właściwe organy państw członkowskich i Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, działające we współpracy z innymi podmiotami, takimi jak inne organy i jednostki organizacyjne Unii, w szczególności z Agencją Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA), ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1726 ⁽⁹⁾, Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 ⁽¹⁰⁾, oraz w stosownych przypadkach z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi.
- (17) Instrument powinien przyczynić się do poprawy skuteczności rozpatrywania wniosków wizowych pod względem ułatwiania procedur wizowych dla osób podróżujących w dobrej wierze oraz pod względem wykrywania i oceny zagrożeń związanych z bezpieczeństwem i migracją nieuregulowaną. W szczególności Instrument powinien zapewnić pomoc finansową na wsparcie cyfryzacji rozpatrywania wniosków wizowych w celu ustanowienia szybkich, bezpiecznych i przyjaznych użytkownikowi procedur wizowych – z korzyścią zarówno dla osób ubiegających się o wizę, jak i dla konsulatów. Instrument powinien także służyć do zapewnienia szerokiego zakresu opieki konsularnej na całym świecie. Zakresem Instrumentu należy również objąć jednolite wdrażanie i modernizację wspólnej polityki wizowej, a także środki wynikające z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 ⁽¹¹⁾, jak również pomoc dla państw członkowskich w wydawaniu wiz, w tym wiz o ograniczonej ważności terytorialnej wydawanych z przyczyn humanitarnych, z uwagi na interes państwowy lub zobowiązania międzynarodowe, zgodnie z unijnym dorobkiem prawnym dotyczącym wiz.
-
- ⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1077 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, instrumentu wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej (Dz.U. L 234 z 2.7.2021, s. 1).
- ⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).
- ⁽⁸⁾ Decyzja nr 574/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. ustanawiająca Fundusz Granic Zewnętrznych na lata 2007–2013 jako część programu ogólnego Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnym (Dz.U. L 144 z 6.6.2007, s. 22).
- ⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1726 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA), zmiany rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 i decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1077/2011 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 99).
- ⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53).
- ⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi na temat wiz krótkoterminowych (rozporządzenie w sprawie VIS) (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 60).

- (18) Instrument powinien wspierać środki związane z kontrolą granic zewnętrznych na terytorium państw stosujących dorobek Schengen jako element wdrażania europejskiego zintegrowanego systemu zarządzania granicami, co wzmacnia ogólne funkcjonowanie strefy Schengen.
- (19) Aby usprawnić zarządzanie granicami zewnętrznymi, ułatwić legalne podróżowanie, przyczynić się do zapobiegania niedozwolonemu przekraczaniu granic i do zwalczania go, a także do wdrażania wspólnej polityki wizowej oraz do zapewniania wysokiego poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii, Instrument powinien wspierać rozwój wielkoskalowych systemów informacyjnych zgodnie z prawem Unii w obszarze zarządzania granicami. Instrument powinien także wspierać ustanowienie interoperacyjności, jak określono w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/817⁽¹²⁾ i (UE) 2019/81⁽¹³⁾, w państwach członkowskich między unijnymi systemami informacyjnymi, a mianowicie systemem wjazdu/wyjazdu (EES), ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2226⁽¹⁴⁾, Wizowym Systemem Informacyjnym (VIS), ustanowionym rozporządzeniem (WE) nr 767/2008, europejskim systemem informacji o podróżach oraz zezwoleń na podróż (ETIAS), ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240⁽¹⁵⁾, Eurodac, ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013⁽¹⁶⁾, Systemem Informacyjnym Schengen (SIS), ustanowionym rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860⁽¹⁷⁾, (UE) 2018/1861⁽¹⁸⁾ i (UE) 2018/1862⁽¹⁹⁾, oraz scentralizowanym systemem służącym do ustalania państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców (ECRIS-TCN), ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/816⁽²⁰⁾, aby te unijne systemy informacyjne i zawarte w nich dane wzajemnie się uzupełniały. Instrument powinien również ułatwić przeprowadzenie koniecznych zmian na poziomie krajowym w następstwie wdrożenia komponentów interoperacyjności na poziomie centralnym, a mianowicie: europejskiego portalu wyszukiwania, wspólnego serwisu porównywania danych biometrycznych, wspólnego repozytorium danych umożliwiających identyfikację oraz detektora wielokrotnych tożsamości.

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/817 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia ram interoperacyjności systemów informacyjnych UE w obszarze granic i polityki wizowej oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008, (UE) 2016/399, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240, (UE) 2018/1726, (UE) 2018/1861 oraz decyzje Rady 2004/512/WE i 2008/633/WSiSW (Dz.U. L 135 z 22.5.2019, s. 27).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/818 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia ram interoperacyjności systemów informacyjnych UE w obszarze współpracy policyjnej i sądowej, azylu i migracji oraz zmieniające rozporządzenia (UE) 2018/1726, (UE) 2018/1862 i (UE) 2019/816, (Dz.U. L 135 z 22.5.2019, s. 85).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2226 z dnia 30 listopada 2017 r. ustanawiające system wjazdu/wyjazdu (EES) w celu rejestrowania danych dotyczących wjazdu i wyjazdu obywateli państw trzecich przekraczających granice zewnętrzne państw członkowskich i danych dotyczących odmowy wjazdu w odniesieniu do takich obywateli oraz określające warunki dostępu do EES na potrzeby ochrony porządku publicznego i zmieniające konwencję wykonawczą do układu z Schengen i rozporządzenia (WE) nr 767/2008 i (UE) nr 1077/2011 (Dz.U. L 327 z 9.12.2017, s. 20).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiające europejski system informacji o podróżach oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz.U. L 236 z 19.9.2018, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1077/2011 ustanawiające Europejską Agencję ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz zmiany i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 14).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2010/261/UE (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 56).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/816 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustanawiające scentralizowany system służący do ustalania państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców (ECRIS-TCN) na potrzeby uzupełnienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1726 (Dz.U. L 135 z 22.5.2019, s. 1).

- (20) Aby skorzystać z wiedzy i doświadczenia agencji zdecentralizowanych posiadających kompetencje w dziedzinie zarządzania granicami, polityki wizowej i wielkoskalowych systemów informacyjnych, Komisja powinna w odpowiednim czasie zaangażować właściwe agencje w prace Komitetu ds. Funduszy w Obszarze Spraw Wewnętrznych ustanowionego niniejszym rozporządzeniem, szczególnie na początku i w połowie okresu programowania. W stosownych przypadkach Komisja powinna mieć również możliwość zaangażowania właściwych organów i jednostek organizacyjnych Unii w monitorowanie i ewaluację, w szczególności w celu zapewnienia zgodności działań wspieranych za pośrednictwem Instrumentu z odpowiednim unijnym dorobkiem prawnym i uzgodnionymi priorytetami Unii. Instrument powinien uzupełniać i wzmacniać działania wdrażające europejskie zintegrowane zarządzanie granicami zgodnie z zasadami wspólnej odpowiedzialności i solidarności między państwami członkowskimi i Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej, które stanowią dwa filary Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Oznacza to w szczególności, że przy opracowywaniu swoich programów realizowanych w ramach zarządzania dzielonego państwa członkowskie powinny brać pod uwagę narzędzia analityczne oraz wytyczne operacyjne i techniczne opracowywane przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, a także opracowywane przez nią programy szkoleniowe, takie jak wspólne podstawowe programy szkolenia funkcjonariuszy straży granicznej, w tym elementy tych programów dotyczące praw podstawowych i dostępu do ochrony międzynarodowej. W celu wypracowania komplementarności między zadaniami Komisji a obowiązkami państw członkowskich w zakresie kontroli granic zewnętrznych oraz w celu zapewnienia spójności i uniknięcia niegospodarności Komisja powinna w odpowiednim czasie skonsultować się z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej w sprawie projektów programów przedkładanych przez państwa członkowskie, w zakresie w jakim są one objęte kompetencjami tej agencji, a w szczególności w odniesieniu do działań finansowanych w ramach wsparcia operacyjnego.
- (21) W zakresie, w jakim wnoszą o to państwa członkowskie, których to dotyczy, Instrument powinien wspierać wdrażanie podejścia opartego na hotspotach, opisanego w komunikacie Komisji z dnia 13 maja 2015 r. zatytułowanym „Europejski program w zakresie migracji” i zatwierdzonego przez Radę Europejską w dniach 25–26 czerwca 2015 r., a następnie uszczegółowionego w rozporządzeniu (UE) 2019/1896. Podejście oparte na hotspotach zapewnia wsparcie operacyjne państwom członkowskim, które mierzą się z nieproporcjonalnie dużymi wyzwaniami migracyjnymi na granicach zewnętrznych. Oferuje zintegrowaną, kompleksową i ukierunkowaną pomoc w duchu solidarności i wspólnej odpowiedzialności.
- (22) W duchu solidarności i wspólnej odpowiedzialności za ochronę granic zewnętrznych, w obszarach, w których zidentyfikowano słabe punkty lub zagrożenia, w szczególności w następstwie przeprowadzenia oceny stosowania dorobku Schengen zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1053/2013 ⁽²¹⁾, zainteresowane państwo członkowskie powinno podjąć odpowiednie działania, wykorzystując zasoby w ramach swojego programu, aby wdrożyć zalecenia przyjęte na podstawie tego rozporządzenia i na podstawie ocen narażenia przeprowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896.
- (23) Instrument powinien zapewniać pomoc finansową tym państwom członkowskim, które w pełni stosują przepisy dorobku Schengen dotyczące granic zewnętrznych i wiz, oraz tym państwom członkowskim, które przygotowują się do pełnego udziału w Schengen, oraz powinien być wykorzystywany przez państwa członkowskie w interesie wspólnej polityki Unii w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi.
- (24) Choć Instrument ma zapewniać wsparcie na rzecz inwestycji państw członkowskich w dziedzinie zarządzania granicami, nie należy w jego ramach finansować nowych i mających trwały charakter budynków i infrastruktury na granicach wewnętrznych, na których nie zniesiono jeszcze kontroli. Na tych granicach Instrument powinien jednak wspierać inwestycje w infrastrukturę ruchomą do celów kontroli granicznej oraz utrzymywanie, ograniczoną modernizację lub wymianę istniejącej infrastruktury, które są niezbędne do dalszego spełniania wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 ⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia decyzji komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r. dotyczącej utworzenia Stałego Komitetu ds. oceny i wprowadzania w życie dorobku Schengen (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 27).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

- (25) Zgodnie z Protokołem nr 5 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie tranzytu osób drogą lądową między Obwodem Kaliningradzkim i innymi częściami Federacji Rosyjskiej, z Instrumentu należy pokrywać wszelkie dodatkowe koszty ponoszone z tytułu wdrażania szczególnych przepisów unijnego dorobku prawnego dotyczących takiego tranzytu, a mianowicie rozporządzeń Rady (WE) nr 693/2003⁽²³⁾ i (WE) nr 694/2003⁽²⁴⁾. Jednakże konieczność udzielania stałego wsparcia finansowego na potrzeby pokrywania niepobranych opłat powinna zależeć od systemu wizowego Unii obowiązującego w stosunkach z Federacją Rosyjską.
- (26) Aby przyczynić się do osiągnięcia celu z zakresu polityki Instrumentu państwa członkowskie powinny zapewnić włączenie do swoich programów działań służących realizacji wszystkich celów szczegółowych Instrumentu oraz przydzielenie zasobów na cele szczegółowe w sposób zapewniający ich realizację.
- (27) Zgodnie z zasadą efektywności należy dążyć do synergii i spójności w odniesieniu do innych funduszy Unii oraz unikać nakładania się działań.
- (28) Powrót obywateli państw trzecich, którzy podlegają wydanym przez państwa członkowskie decyzjom nakazującym powrót, jest jednym z elementów europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami określonych w rozporządzeniu (UE) 2019/1896. Jednakże ze względu na jego charakter i cel, środki w obszarze powrotów znajdują się poza zakresem wsparcia z Instrumentu i są objęte rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1147⁽²⁵⁾.
- (29) W uznaniu ważnej roli, jaką organy celne państw członkowskich odgrywają na granicach zewnętrznych, oraz aby zapewnić im wystarczające środki do wykonywania szerokiego zakresu zadań na tych granicach, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Sprzętu do Kontroli Celnej powinien zapewnić tym organom krajowym finansowanie niezbędne do inwestowania w sprzęt do przeprowadzania kontroli celnej, a także sprzęt, który oprócz kontroli celnej może służyć również innym celom, takim jak kontrola graniczna.
- (30) Większość sprzętu do kontroli celnej oraz systemów technologii informacyjno-komunikacyjnej (ICT) może nadawać się, w równym stopniu lub w okazjonalnych przypadkach, do kontroli przestrzegania innych aktów prawnych Unii, takich jak przepisy dotyczące zarządzania granicami, wiz lub współpracy policyjnej. Fundusz ustanowiono zatem w formie dwóch uzupełniających się instrumentów o niepokrywającym się, lecz uzupełniającym się zakresie, jeśli chodzi o zakup sprzętu. Z jednej strony, Instrument będzie zapewniał wsparcie finansowe w odniesieniu do sprzętu i systemów ICT przeznaczonych głównie do zintegrowanego zarządzania granicami oraz umożliwi także ich wykorzystywanie w dodatkowym obszarze, jakim jest kontrola celna. Z drugiej strony, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Sprzętu do Kontroli Celnej będzie zapewniał wsparcie finansowe w odniesieniu do sprzętu przeznaczonego głównie do kontroli celnych i umożliwi także wykorzystywanie tego sprzętu do dodatkowych celów, takich jak kontrola graniczna i bezpieczeństwo. Taki podział ról przyczyni się do pogłębienia współpracy międzyagencyjnej, będącej elementem europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami – jak przewidziano w rozporządzeniu (UE) 2019/1896 – umożliwiając tym samym organom celnym i służbom granicznym wspólne działanie i maksymalizację wpływu budżetu Unii przez wspólne wykorzystywanie i interoperacyjność sprzętu do kontroli.
- (31) Ochrona granicy na morzu jest jedną z funkcji wykonywanych przez straż przybrzeżną na obszarze morskim Unii. Organy krajowe wykonujące funkcje straży przybrzeżnej są również odpowiedzialne za szeroki zakres zadań, które mogą obejmować między innymi bezpieczeństwo morskie, ochronę na morzu, akcje poszukiwania i ratowania na morzu, kontrolę granic morskich, kontrolę rybołówstwa morskiego, kontrolę celną na morzu, ogólne ściganie przestępstw na morzu i ochronę środowiska morskiego. Szeroki zakres funkcji straży przybrzeżnej oznacza, że podlegają one różnym politykom Unii, w ramach których powinno się dążyć do synergii, aby osiągnąć bardziej skuteczne i efektywne rezultaty.

⁽²³⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 693/2003 z dnia 14 kwietnia 2003 r. ustanawiające ściśle określony uproszczony dokument tranzytowy (FTD), uproszczony kolejowy dokument tranzytowy (FRTD) oraz zmieniające Wspólne instrukcje konsularne i Wspólny podręcznik (Dz.U. L 99 z 17.4.2003, s. 8).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 694/2003 z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie jednolitych wzorów uproszczonego dokumentu tranzytowego (FTD) i uproszczonego kolejowego dokumentu tranzytowego (FRTD) przewidzianych w rozporządzeniu (WE) nr 693/2003 (Dz.U. L 99 z 17.4.2003, s. 15).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1147 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (zob. s. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (32) Przy realizacji działań finansowanych w ramach Instrumentu, które związane są z ochroną granic morskich, państwa członkowskie powinny zwracać szczególną uwagę na swoje zobowiązania międzynarodowe dotyczące akcji poszukiwania i ratowania na morzu. W tym kontekście powinno być możliwe wykorzystywanie sprzętu i systemów wspieranych z Instrumentu w akcjach poszukiwania i ratowania, w sytuacjach które mogą wystąpić podczas operacji ochrony granic morskich.
- (33) W uzupełnieniu unijnej współpracy w zakresie funkcji straży przybrzeżnej między Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej, Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego, ustanowioną rozporządzeniem (WE) nr 1406/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁶⁾, oraz Europejską Agencją Kontroli Rybołówstwa, ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/473 ⁽²⁷⁾, spójność działań w obszarze morskim należy również poprawić na poziomie krajowym. Synergie między poszczególnymi podmiotami działającymi w środowisku morskim powinny być zgodne ze strategią europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i europejską strategią bezpieczeństwa morskiego.
- (34) W celu wzmocnienia komplementarności oraz zwiększenia spójności działań morskich, aby uniknąć powielania wysiłków i złagodzić ograniczenia budżetowe w obszarze kosztownych działań, takim jak obszar morski, powinno być również możliwe korzystanie dodatkowo z Instrumentu do wspierania operacji morskich o charakterze wielozadaniowym.
- (35) Powinno być również możliwe wykorzystywanie sprzętu i systemów ICT finansowanych w ramach Instrumentu do realizowania celów Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1149 ⁽²⁸⁾, oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1147. Taki sprzęt i takie systemy ICT powinny pozostawać dostępne i gotowe do użytku do celów skutecznych i bezpiecznych działań w zakresie kontroli granicznej, a wykorzystywanie takiego sprzętu i takich systemów ICT do celów Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji powinno być ograniczone w czasie.
- (36) Instrument powinien, zgodnie z jego celami szczegółowymi, służyć przede wszystkim polityce wewnętrznej Unii. Jednocześnie w stosownych przypadkach powinno być możliwe wykorzystywanie Instrumentu do wspierania działań zgodnych z priorytetami Unii realizowanych w państwach trzecich i dotyczących tych państw. Działania te powinny być wdrażane przy zapewnieniu pełnej synergii i spójności z innymi działaniami realizowanymi poza Unią, wspieranymi za pośrednictwem unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego, oraz powinny te działania uzupełniać. W szczególności takie działania powinny być realizowane w sposób, który zapewnia pełną spójność z polityką zewnętrzną Unii, nie narusza zasady spójności polityki na rzecz rozwoju oraz jest zgodny z dokumentami z zakresu programowania strategicznego dla danego państwa lub regionu. Takie działania powinny się również koncentrować na środkach nieukierunkowanych na rozwój, służyć interesom wewnętrznej polityki Unii oraz być spójne z działaniami podejmowanymi wewnątrz Unii. W ewaluacji śródkresowej i ewaluacji retrospektywnej Komisja powinna zwracać szczególną uwagę na realizację działań w państwach trzecich lub dotyczących tych państw.
- (37) Finansowanie z budżetu Unii należy skoncentrować na działaniach, w przypadku których interwencja Unii może przynieść wartość dodaną w porównaniu z działaniami podejmowanymi samodzielnie przez państwa członkowskie. Ponieważ Unia ma lepsze niż państwa członkowskie warunki do stworzenia ram realizacji koncepcji solidarności unijnej w odniesieniu do zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej oraz do zapewnienia platformy rozwoju wspólnych wielkoskalowych systemów informacyjnych jako podstawy tych polityk, wsparcie finansowe zapewniane w ramach niniejszego rozporządzenia powinno przyczyniać się w szczególności do wzmocnienia zdolności krajowych i unijnych w tych obszarach.
- (38) Przy promowaniu działań wspieranych w ramach Instrumentu odbiorcy finansowania unijnego powinni przekazywać informacje w języku lub językach grup docelowych. Aby zapewnić widoczność finansowania unijnego, jego odbiorcy, informując o swoim działaniu, powinni wskazać źródło finansowania. W tym celu odbiorcy powinni zapewnić, aby we wszelkich materiałach informacyjnych skierowanych do mediów i opinii publicznej eksponowany był symbol Unii oraz wyraźnie wymienione było unijne wsparcie finansowe.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1406/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiające Europejską Agencję Bezpieczeństwa Morskiego (Dz.U. L 208 z 5.8.2002, s. 1).

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/473 z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie Europejskiej Agencji Kontroli Rybołówstwa (Dz.U. L 83 z 25.3.2019, s. 18).

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1149 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (zob. s. 94 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (39) Komisja powinna mieć możliwość wykorzystywania zasobów finansowych w ramach Instrumentu w celu promowania najlepszych praktyk i wymiany informacji w zakresie wdrażania Instrumentu.
- (40) Komisja powinna w odpowiednim czasie publikować informacje dotyczące wsparcia udzielanego z instrumentu tematycznego w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego oraz powinna w stosownych przypadkach aktualizować takie informacje. Powinna istnieć możliwość sortowania danych według celu szczegółowego, nazwy beneficjenta, kwoty zobowiązania prawnego oraz charakteru i celu środka.
- (41) Państwo członkowskie może zostać uznane za postępujące w sposób niezgodny z odpowiednim unijnym dorobkiem prawnym, w tym w zakresie wykorzystywania wsparcia operacyjnego w ramach Instrumentu, jeżeli nie wykonuje ono swoich obowiązków wynikających z Traktatów w obszarze zarządzania granicami i polityki wizowej, w tym w zakresie obowiązków dotyczących praw podstawowych, jeżeli istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia przez to państwo członkowskie wartości unijnych przy wdrażaniu dorobku prawnego Unii w zakresie zarządzania granicami i polityki wizowej, lub jeżeli w sprawozdaniu oceniającym sporządzonym w ramach mechanizmu oceny i monitorowania stosowania dorobku Schengen określonego w rozporządzeniu (UE) nr 1053/2013 zidentyfikowano niedociągnięcia w danej dziedzinie.
- (42) Instrument powinien zapewnić istnienie sprawiedliwego i przejrzystego podziału zasobów, aby osiągnąć cele określone w niniejszym rozporządzeniu. W celu spełnienia wymogów dotyczących przejrzystości Komisja powinna publikować informacje dotyczące rocznych i wieloletnich programów instrumentu tematycznego. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1060 każde państwo członkowskie powinno zapewnić, aby w terminie sześciu miesięcy od zatwierdzenia jego programu powstała strona internetowa, na której dostępne są informacje o jego programie obejmujące cele programu, działania realizowanych w ramach programu, dostępne możliwości finansowania oraz osiągnięcia.
- (43) W niniejszym rozporządzeniu należy ustanowić kwoty początkowe dla programów państw członkowskich obejmujące ustaloną kwotę określoną w załączniku I oraz kwotę obliczoną na podstawie kryteriów określonych w tym załączniku, oraz odzwierciedlające długość odcinków granic lądowych i morskich i poziomy ryzyka na tych odcinkach, obciążenie pracą w portach lotniczych i konsulatach oraz liczbę konsulatów. Ze względu na szczególne potrzeby państw członkowskich, w których w przeliczeniu na mieszkańca w 2018 r. i 2019 r. złożono najwięcej wniosków o udzielenie azylu, należy zwiększyć ustalone kwoty dla Cypru, Malty i Grecji.
- (44) Kwoty początkowe dla programów państw członkowskich powinny stanowić podstawę długoterminowych inwestycji państw członkowskich. Aby uwzględnić zmiany w sytuacji wyjściowej, takie jak presja na granicach zewnętrznych oraz obciążenie pracą na granicach zewnętrznych i w konsulatach, należy przydzielić państwom członkowskim w połowie okresu programowania dodatkową kwotę, która powinna opierać się na danych statystycznych, zgodnie z załącznikiem I, przy uwzględnieniu stanu realizacji przez państwa członkowskie ich programów.
- (45) Komisja powinna przeprowadzić śródkresową ewaluację niniejszego rozporządzenia. Tę ewaluację śródkresową należy wykorzystać do oceny skuteczności i unijnej wartości dodanej Instrumentu oraz do zapewnienia przejrzystego przeglądu sposobu jego wdrożenia.
- (46) Ze względu na fakt, że wyzwania w obszarze zarządzania granicami i polityki wizowej stale się zmieniają, konieczne jest dostosowanie alokacji finansowania do zmian priorytetów polityki wizowej i zarządzania granicami, w tym zmian wynikających ze zwiększonej presji na granicy, a także ukierunkowanie finansowania na priorytety mające największą unijną wartość dodaną. Aby reagować na pilne potrzeby i na zmiany w zakresie polityki i unijnych priorytetów oraz ukierunkować finansowanie na działania o dużej unijnej wartości dodanej, część finansowania powinna być przydzielana okresowo, za pośrednictwem instrumentu tematycznego, na działania szczególne, działania unijne i na pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych. Instrument tematyczny zapewnia elastyczność w zarządzaniu Instrumentem i może być również wdrażany za pośrednictwem programów państw członkowskich.

- (47) Należy zachęcać państwa członkowskie do tego, aby – dzięki możliwości korzystania z większego wkładu Unii – część środków przydzielonych na ich programy wykorzystywały na finansowanie działań wymienionych w załączniku IV.
- (48) Instrument powinien przyczyniać się do wspierania kosztów operacyjnych związanych z zarządzaniem granicami, wspólną polityką wizową oraz wielkoskalowymi systemami informacyjnymi, aby umożliwić państwom członkowskim utrzymywanie zdolności, które mają kluczowe znaczenie dla Unii jako całości. Takie wsparcie powinno obejmować pełen zwrot określonych kosztów związanych z celami Instrumentu i powinno stanowić integralną część programów państw członkowskich.
- (49) Część dostępnych zasobów w ramach Instrumentu może być przydzielana – w uzupełnieniu początkowej alokacji – na programy państw członkowskich służące wdrażaniu działań szczególnych. Te działania szczególne powinny zostać określone na poziomie Unii i powinny dotyczyć działań o unijnej wartości dodanej, wymagających współpracy państw członkowskich, lub działań koniecznych do reagowania na rozwój sytuacji w Unii, który wymaga udostępnienia państwu członkowskiemu lub państwom członkowskim dodatkowego finansowania na cele takie jak zakup – za pośrednictwem programów państw członkowskich – sprzętu technicznego potrzebnego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej do prowadzenia działalności operacyjnej, modernizacja rozpatrywania wniosków wizowych, rozwój wielkoskalowych systemów informacyjnych oraz ustanowienie interoperacyjności między tymi systemami. Te działania szczególne powinny zostać określone przez Komisję w jej programach prac.
- (50) Aby uzupełnić wdrażanie celu z zakresu polityki Instrumentu na poziomie krajowym za pośrednictwem programów państw członkowskich, Instrument powinien również zapewniać wsparcie na rzecz działań na poziomie Unii. Działania takie powinny służyć ogólnym celom strategicznym mieszczącym się w zakresie interwencji Instrumentu w odniesieniu do analizy polityki i do innowacji, ponadnarodowego wzajemnego uczenia się i partnerstw oraz testowania nowych inicjatyw i działań w całej Unii.
- (51) W celu wzmocnienia zdolności Unii do natychmiastowego reagowania na pilne i szczególne potrzeby w przypadku sytuacji nadzwyczajnej, takiej jak napływ dużej lub nieproporcjonalnej liczby obywateli państw trzecich, w szczególności na tych odcinkach granicy, którym przypisano wysoki lub krytyczny poziom ryzyka zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896, lub innych sytuacji, w przypadku których należy uzasadnić potrzebę podjęcia natychmiastowego działania na granicach zewnętrznych, należy umożliwić zapewnianie pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych, zgodnie z ramami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
- (52) W niniejszym rozporządzeniu określono pulę środków finansowych na cały czas trwania Instrumentu, która podczas corocznej procedury budżetowej ma stanowić dla Parlamentu Europejskiego i Rady główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 18 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami, a także nowych zasobów własnych, w tym planu działania na rzecz wprowadzenia nowych zasobów własnych⁽²⁹⁾. Główną kwota odniesienia przydzieloną na Instrument zwiększa się o dodatkową kwotę 1 mld EUR w cenach z 2018 r., jak określono w załączniku II do rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093⁽³⁰⁾.
- (53) Do Instrumentu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046⁽³¹⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”). Rozporządzenie finansowe określa zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, zarządzania pośredniego, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej oraz zwrotu kosztów poniesionych przez ekspertów zewnętrznych.
- (54) Do celów wdrażania działań w ramach zarządzania dzielonego Instrument powinien stanowić część spójnych ram, na które składają się niniejsze rozporządzenie, rozporządzenie finansowe oraz rozporządzenie (UE) 2021/1060.

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11).

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

- (55) Rozporządzenie (UE) 2021/1060 ustanawia ramy działania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, stanowiącego część Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, oraz określa, w szczególności, przepisy dotyczące programowania, monitorowania i ewaluacji, zarządzania i kontroli w odniesieniu do funduszy unijnych wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego. Ponadto w niniejszym rozporządzeniu należy określić cele Instrumentu w odniesieniu do zarządzania granicami i polityki wizowej oraz ustanowić przepisy szczegółowe dotyczące działań, które mogą być finansowane w ramach Instrumentu.
- (56) W rozporządzeniu (UE) 2021/1060 określono system płatności zaliczkowych dotyczący Instrumentu, a konkretna stawka tych płatności ustalona jest w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto, aby zapewnić możliwość szybkiej reakcji na sytuacje nadzwyczajne, należy ustalić konkretną stawkę płatności zaliczkowych mającą zastosowanie do pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych. System płatności zaliczkowych powinien zapewnić, aby państwa członkowskie miały środki do udzielania wsparcia beneficjentom od początku realizacji ich programów.
- (57) Rodzaje finansowania i metody wykonywania na podstawie niniejszego rozporządzenia należy wybierać w zależności od ich potencjału w zakresie osiągnięcia szczegółowych celów działań i uzyskania wyników, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenia administracyjne oraz ryzyko nieprzestrzegania przepisów. Przy dokonywaniu takiego wyboru należy rozważyć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i kosztów jednostkowych, a także finansowania niepowiązanego z kosztami, zgodnie z art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.
- (58) Zgodnie z art. 193 ust. 2 rozporządzenia finansowego dotacji można udzielić na działanie, które już się rozpoczęło, pod warunkiem że wnioskodawca jest w stanie wykazać konieczność rozpoczęcia działania przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji. Jednakże koszty poniesione przed dniem przedłożenia wniosku o udzielenie dotacji nie kwalifikują się do otrzymania finansowania unijnego, z wyjątkiem należycie uzasadnionych sytuacji wyjątkowych. Aby uniknąć wszelkich zakłóceń w zapewnianiu wsparcia unijnego, które mogłyby zaszkodzić interesom Unii, w ograniczonym okresie na początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 i wyłącznie w należycie uzasadnionych przypadkach, powinno być możliwe uznanie za kwalifikujące się do finansowania unijnego od dnia 1 stycznia 2021 r. kosztów poniesionych w odniesieniu do działań wspieranych na podstawie niniejszego rozporządzenia w ramach zarządzania bezpośredniego, których realizacja już się rozpoczęła, nawet jeżeli koszty te zostały poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji lub wniosku o udzielenie pomocy.
- (59) Aby jak najlepiej wykorzystać zasadę jednego audytu, należy ustanowić szczegółowe przepisy dotyczące kontroli i audytu projektów, których beneficjentami są organizacje międzynarodowe, których systemy kontroli wewnętrznej zostały pozytywnie ocenione przez Komisję. W przypadku takich projektów instytucje zarządzające powinny mieć możliwość ograniczenia swoich kontroli zarządczych, pod warunkiem że beneficjent dostarczy w odpowiednim czasie wszystkie niezbędne dane i informacje dotyczące postępów w realizacji projektu oraz kwalifikowalności wydatków leżących u podstaw rozliczeń. Ponadto w przypadku gdy projekt realizowany przez taką organizację międzynarodową jest częścią próby audytowej, instytucja audytowa powinna mieć możliwość prowadzenia swoich prac zgodnie z zasadami Międzynarodowego Standardu Usług Pokrewnych 4400 „Zlecenia dotyczące realizacji uzgodnionych procedur w zakresie informacji finansowych”.
- (60) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽³²⁾, rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95⁽³³⁾, (Euratom, WE) nr 2185/96⁽³⁴⁾ i (UE) 2017/1939⁽³⁵⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom – w tym nadużyciom finansowym – ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności,

⁽³²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽³³⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽³⁶⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939 – EPPO, niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa. Państwa członkowskie powinny w pełni współpracować i zapewniać wszelką niezbędną pomoc instytucjom, organom i jednostkom organizacyjnym Unii z myślą o ochronie interesów finansowych Unii.

- (61) Do niniejszego rozporządzenia stosuje się horyzontalne zasady finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Zasady te zostały ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę uchwalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrolę odpowiedzialności podmiotów upoważnionych do działań finansowych. Zasady przyjęte na podstawie art. 322 TFUE obejmują również ogólny system warunkowości służący ochronie budżetu Unii.
- (62) Zgodnie z decyzją Rady 2013/755/UE⁽³⁷⁾ osoby i podmioty mające siedzibę w krajach lub terytoriach zamorskich kwalifikują się do otrzymania finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów Instrumentu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane.
- (63) Zgodnie z art. 349 TFUE oraz z komunikatem Komisji z dnia 24 października 2017 r. zatytułowanym „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE”, zatwierdzonym przez Radę w konkluzjach z dnia 12 kwietnia 2018 r., zainteresowane państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich programy uwzględniały pojawiające się zagrożenia, na jakie narażone są regiony najbardziej oddalone. Instrument powinien wspierać te państwa członkowskie, zapewniając im odpowiednie zasoby na pomoc – w stosownych przypadkach – dla regionów najbardziej oddalonych.
- (64) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽³⁸⁾ Instrument powinien być oceniany na podstawie informacji zgromadzonych zgodnie ze szczególnymi wymogami dotyczącymi monitorowania, przy czym należy unikać obciążeń administracyjnych, w szczególności dla państw członkowskich, a także nadmiernej regulacji. Wymogi te powinny, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki stanowiące podstawę oceny skutków Instrumentu w praktyce. Aby zmierzyć osiągnięcia Instrumentu, należy ustanowić wskaźniki i powiązane cele końcowe w odniesieniu do każdego celu szczegółowego Instrumentu. Wskaźniki te powinny obejmować wskaźniki jakościowe i ilościowe.
- (65) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii w zakresie wdrożenia Porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu⁽³⁹⁾ oraz celów Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących zrównoważonego rozwoju, działania podejmowane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny przyczynić się do osiągnięcia celu zakładającego, że 30 % wszystkich wydatków w ramach wieloletnich ram finansowych zostanie przeznaczonych na uwzględnianie celów związanych z klimatem, a także do dążenia do tego, aby 7,5 % budżetu w 2024 r. i 10 % w 2026 r. i 2027 r. stanowiły wydatki związane z różnorodnością biologiczną, przy uwzględnieniu istnienia nakładających się na siebie aspektów celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej. Instrument powinien wspierać działania zgodne z unijnymi normami i priorytetami w zakresie klimatu i środowiska i które nie wyrządzałyby znaczących szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

⁽³⁷⁾ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

⁽³⁸⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁹⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁽⁴⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

- (66) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 514/2014⁽⁴¹⁾ oraz wszelkie inne akty mające zastosowanie do okresu programowania 2014–2020 powinny nadal być stosowane do programów i projektów wspieranych w ramach Instrumentu w okresie programowania 2014–2020. Ponieważ okres wdrażania rozporządzenia (UE) nr 514/2014 nakłada się na okres programowania objęty niniejszym rozporządzeniem, a także w celu zapewnienia ciągłości w realizacji niektórych projektów zatwierdzonych na mocy tego rozporządzenia, należy ustanowić przepisy dotyczące etapów projektów. Każdy z poszczególnych etapów projektu powinien być wdrażany zgodnie z zasadami okresu programowania, w ramach którego otrzymuje finansowanie.
- (67) Za pomocą wskaźników i sprawozdawczości finansowej Komisja i państwa członkowskie powinny monitorować wdrażanie Instrumentu zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz z niniejszym rozporządzeniem. Począwszy od 2023 r., państwa członkowskie powinny przedkładać Komisji roczne sprawozdania z wykonania obejmujące ostatni rok obrachunkowy. Sprawozdania te powinny zawierać informacje dotyczące postępów w realizacji programów państw członkowskich. Państwa członkowskie powinny również przedkładać Komisji streszczenia tych sprawozdań. Komisja powinna tłumaczyć te streszczenia na wszystkie języki urzędowe Unii oraz podawać je do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej, wraz z linkami do stron państw członkowskich, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/1060.
- (68) W celu uzupełnienia i zmiany innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do zamieszczonego w załączniku III wykazu działań, zamieszczonego w załączniku IV wykazu działań kwalifikujących się do wyższych stóp współfinansowania, wsparcia operacyjnego na podstawie załącznika VII oraz dalszego rozwijania ram monitorowania i ewaluacji. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (69) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁴²⁾. W odniesieniu do przyjmowania aktów wykonawczych nakładających wspólne obowiązki na państwa członkowskie, w szczególności obowiązki dotyczące przekazywania Komisji informacji, należy stosować procedurę sprawdzającą, a w odniesieniu do przyjmowania aktów wykonawczych dotyczących szczegółowych ustaleń w zakresie przekazywania Komisji informacji w ramach programowania i sprawozdawczości, należy stosować procedurę doradczą, ze względu na ich czysto techniczny charakter. Komisja powinna przyjmować akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie w odniesieniu do przyjmowania decyzji o udzieleniu pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych przewidzianej w niniejszym rozporządzeniu, jeżeli – w uzasadnionych przypadkach związanych z charakterem i celem takiej pomocy – jest to uzasadnione szczególnie pilną potrzebą.
- (70) Udział państwa członkowskiego w Instrumencie nie powinien zbiegać się w czasie z jego udziałem w tymczasowym instrumencie finansowym Unii, z którego udzielane jest wsparcie państwom członkowskim będącym jego beneficjentami, między innymi na sfinansowanie działań na nowych granicach zewnętrznych Unii na potrzeby wdrażania dorobku Schengen w zakresie granic i wiz oraz kontroli granic zewnętrznych.
- (71) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 514/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz instrumentu na rzecz wsparcia finansowego współpracy policyjnej, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zarządzania kryzysowego (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 112).

⁽⁴²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (72) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽⁴³⁾, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A i B decyzji Rady 1999/437/WE ⁽⁴⁴⁾.
- (73) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽⁴⁵⁾, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A i B decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE ⁽⁴⁶⁾.
- (74) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽⁴⁷⁾, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A i B decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE ⁽⁴⁸⁾.
- (75) Aby określić charakter oraz zasady udziału w Instrumencie państw stowarzyszonych w zakresie wprowadzania w życie, stosowania i rozwoju dorobku Schengen, należy dokonać dalszych ustaleń między Unią a tymi państwami na podstawie odpowiednich postanowień stosownych układów o stowarzyszeniu. Ustalenia takie powinny być umowami międzynarodowymi w rozumieniu art. 218 TFUE. Aby ograniczyć możliwość wystąpienia luki między momentem, w którym Instrument staje się wiążący w stosunku do danego państwa, a momentem wejścia w życie ustaleń, negocjacje w sprawie tych ustaleń należy rozpocząć jak najszybciej powiadomieniem przez odnośne państwo Rady i Komisji o jego decyzji dotyczącej zatwierdzenia treści Instrumentu oraz jego wdrożenia do wewnętrznego porządku prawnego. Zawarcie takich ustaleń powinno mieć miejsce po pisemnym poinformowaniu przez dane państwo o spełnieniu wszystkich jego wymogów wewnętrznych.
- (76) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje. Ponieważ niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania – w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu przez Radę niniejszego rozporządzenia – podejmuje decyzję, czy dokona jego transpozycji do swego prawa krajowego.

⁽⁴³⁾ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

⁽⁴⁴⁾ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31).

⁽⁴⁵⁾ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

⁽⁴⁶⁾ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1).

⁽⁴⁷⁾ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

⁽⁴⁸⁾ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19).

- (77) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE⁽⁴⁹⁾. Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje.
- (78) Należy dostosować okres stosowania niniejszego rozporządzenia do okresu stosowania rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093.
- (79) Aby zapewnić ciągłość udzielania wsparcia w odpowiednim obszarze polityki oraz umożliwić rozpoczęcie wdrażania od początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym i być stosowane z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r.,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (zwany dalej „Instrumentem”), w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (zwanego dalej „Funduszem”), na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Fundusz wspólnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1077 na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.

Niniejsze rozporządzenie określa cel z zakresu polityki Instrumentu, cele szczegółowe Instrumentu oraz środki służące realizacji tych celów szczegółowych, budżet na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r., formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „przejście graniczne” oznacza przejście graniczne zgodnie z definicją w art. 2 pkt 8 rozporządzenia (UE) 2016/399;
- 2) „europejskie zintegrowane zarządzanie granicami” oznacza europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- 3) „granice zewnętrzne” oznaczają granice zewnętrzne zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2016/399 oraz granice wewnętrzne, na których nie zniesiono jeszcze kontroli;
- 4) „odcinek granicy zewnętrznej” oznacza odcinek granicy zewnętrznej zgodnie z definicją w art. 2 pkt 11 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- 5) „obszar hotspotu” oznacza obszar hotspotu zgodnie z definicją w art. 2 pkt 23 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- 6) „granice wewnętrzne, na których nie zniesiono jeszcze kontroli” oznaczają:
 - a) wspólną granicę między państwem członkowskim w pełni wdrażającym dorobek Schengen a państwem członkowskim, które jest zobowiązane, zgodnie ze swoim aktem przystąpienia, do pełnego stosowania dorobku Schengen, ale w odniesieniu do którego odpowiednia decyzja Rady upoważniająca je do pełnego stosowania tego dorobku nie weszła jeszcze w życie;

⁽⁴⁹⁾ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

- b) wspólną granicę między dwoma państwami członkowskimi zobowiązanymi do pełnego stosowania dorobku Schengen zgodnie z ich odpowiednimi aktami przystąpienia, ale w odniesieniu do których odpowiednia decyzja Rady upoważniająca je do pełnego stosowania tego dorobku nie weszła jeszcze w życie;
- 7) „sytuacja nadzwyczajna” oznacza sytuację wynikającą z nagłej i wyjątkowo silnej presji związanej z tym, że duża lub nieproporcjonalna liczba obywateli państw trzecich przekroczyła, przekracza lub ma przekroczyć granice zewnętrzne jednego lub większej liczby państw członkowskich, lub sytuację związaną z wystąpieniem zdarzeń związanych z nielegalną imigracją lub przestępczością transgraniczną na granicach zewnętrznych jednego lub większej liczby państw członkowskich, a zdarzenia te mają decydujący wpływ na bezpieczeństwo granic w takim zakresie, że mogą zagrozić funkcjonowaniu strefy Schengen, lub każdą inną sytuację, w przypadku której należy uzasadnić, że wymagane jest podjęcie natychmiastowego działania na granicach zewnętrznych, w ramach celów Instrumentu;
- 8) „działania szczególne” oznaczają projekty transnarodowe lub krajowe, które przynoszą unijną wartość dodaną, zgodnie z celami Instrumentu, na realizację których jedno, kilka lub wszystkie państwa członkowskie mogą otrzymać dodatkową alokację na swoje programy;
- 9) „wsparcie operacyjne” oznacza część alokacji dla państwa członkowskiego, która może być wykorzystana jako wsparcie dla organów publicznych odpowiedzialnych za wykonywanie zadań i świadczenie usług, które stanowią usługę publiczną na rzecz Unii;
- 10) „działania unijne” oznaczają projekty transnarodowe lub projekty o szczególnym znaczeniu dla Unii, realizowane zgodnie z celami Instrumentu.

Artykuł 3

Cele Instrumentu

1. Celem z zakresu polityki Instrumentu, stanowiącego część Funduszu, jest zapewnienie solidnego i skutecznego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi, a tym samym przyczynienie się do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii, przy jednoczesnym zagwarantowaniu swobodnego przepływu osób w Unii i pełnym poszanowaniu odpowiedniego unijnego dorobku prawnego zobowiązań międzynarodowych Unii i państw członkowskich wynikających z instrumentów międzynarodowych, których są stronami.
2. W ramach celu z zakresu polityki określonego w ust. 1 Instrument przyczynia się do realizacji następujących celów szczegółowych:
 - a) wspieranie skutecznego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi, wdrażanego przez Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną w ramach wspólnej odpowiedzialności Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz organów krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami, aby ułatwić legalne przekraczanie granic, zapobiegać nielegalnej imigracji i przestępczości transgranicznej oraz wykrywać je, oraz aby skutecznie zarządzać przepływami migracyjnymi;
 - b) wspieranie wspólnej polityki wizowej, aby zapewnić zharmonizowane podejście do wydawania wiz i ułatwić legalne podróżowanie, pomagając jednocześnie w zapobieganiu zagrożeniom związanym z migracją i bezpieczeństwem.
3. W ramach celów szczegółowych określonych w ust. 2 Instrument jest wdrażany za pomocą środków wykonawczych wymienionych w załączniku II.

Artykuł 4

Niedyskryminacja i poszanowanie praw podstawowych

Działania finansowane w ramach Instrumentu realizuje się w pełnej zgodności z prawami i zasadami zapisanymi w unijnym dorobku prawnym i Karcie oraz z zobowiązaniami międzynarodowymi Unii w zakresie praw podstawowych, w szczególności zapewniając przestrzeganie zasady niedyskryminacji i zasady *non-refoulement*.

Artykuł 5

Zakres wsparcia

1. W ramach swoich celów oraz zgodnie ze środkami wykonawczymi wymienionymi w załączniku II Instrument wspiera w szczególności działania wymienione w załączniku III.

Aby uwzględnić nieprzewidziane lub nowe okoliczności Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 31 dotyczących zmiany wykazu działań w załączniku III w celu dodania nowych działań.

2. Aby osiągnąć swoje cele, Instrument może wspierać, zgodnie z priorytetami Unii, działania, o których mowa w załączniku III, w państwach trzecich i dotyczące państw trzecich, zgodnie z art. 20.

3. W odniesieniu do działań w państwach trzecich i dotyczących państw trzecich Komisja i państwa członkowskie, wraz z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych, zapewniają – zgodnie ze swoimi odpowiednimi obowiązkami – koordynację z odpowiednimi politykami, strategiami i instrumentami Unii. Zapewniają one w szczególności, aby działania w państwach trzecich i dotyczące państw trzecich:

- a) były powadzone w synergii oraz przy zachowaniu spójności z innymi działaniami poza Unią wspieranymi za pośrednictwem innych instrumentów unijnych;
- b) były spójne z polityką zewnętrzną Unii, zgodne z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju oraz zgodne z dokumentami z zakresu programowania strategicznego dla danego regionu lub państwa;
- c) koncentrowały się na środkach, które nie są ukierunkowane na rozwój; oraz
- d) służyły interesom unijnych polityk wewnętrznych i były spójne z działaniami podejmowanymi w Unii.

4. Następujące działania nie są kwalifikowalne:

- a) działania, o których mowa w ust. 1 lit. a) załącznika III, na granicach wewnętrznych, na których nie zniesiono jeszcze kontroli;
- b) działania związane z przejściowym ponownym przywróceniem kontroli granicznej na granicach wewnętrznych w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2016/399;
- c) działania, których głównym celem jest kontrola celna.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego, w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej, działania, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą zostać uznane za kwalifikowalne.

ROZDZIAŁ II

RAMY FINANSOWANIA ORAZ RAMY WDRAŻANIA

SEKCJA 1

Przepisy wspólne

Artykuł 6

Zasady ogólne

1. Wsparcie udzielane w ramach Instrumentu uzupełnia interwencję krajową, regionalną i lokalną oraz koncentruje się na wytworzeniu unijnej wartości dodanej w odniesieniu do osiągnięcia celów Instrumentu.

2. Komisja i państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie udzielane w ramach Instrumentu oraz wsparcie udzielane przez państwa członkowskie były spójne z odpowiednimi działaniami, politykami i priorytetami Unii, oraz stanowiły uzupełnienie wsparcia udzielanego w ramach innych instrumentów Unii.

3. Instrument jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego, dzielonego lub pośredniego zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i c) rozporządzenia finansowego.

Artykuł 7

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację Instrumentu na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi 5 241 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. W wyniku dostosowania dotyczącego poszczególnych programów przewidzianego w art. 5 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 kwotę, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zwiększa się o dodatkową alokację wynoszącą 1 000 000 000 EUR w cenach stałych z 2018 r., jak określono w załączniku II do tego rozporządzenia.
3. Pulę środków finansowych wykorzystuje się w następujący sposób:
 - a) 3 668 000 000 EUR przydziela się na programy państw członkowskich, z czego 200 568 000 EUR przydziela się na specjalny program tranzytowy, o którym mowa w art. 17;
 - b) 1 573 000 000 EUR przydziela się na instrument tematyczny, o którym mowa w art. 8.
4. Dodatkową alokację, o której mowa w ust. 2, przydziela się na instrument tematyczny, o którym mowa w art. 8.
5. Z inicjatywy Komisji, do 0,52 % puli środków finansowych przydziela się na pomoc techniczną, o której mowa w art. 35 rozporządzenia (UE) 2021/1060, na wdrożenie Instrumentu.
6. Zgodnie z odpowiednimi postanowieniami stosownych układów o stowarzyszeniu dokonuje się ustaleń w celu określenia charakteru i zasad udziału w Instrumencie państw stowarzyszonych w zakresie wprowadzania w życie, stosowaniu i rozwoju dorobku Schengen. Jak najszybciej po powiadomieniu przez zainteresowane państwo o decyzji dotyczącej zatwierdzenia treści Instrumentu i jego wdrożenia do wewnętrznego porządku prawnego tego państwa, zgodnie z odpowiednim układem o stowarzyszeniu, Komisja przedkłada Radzie zalecenie dotyczące podjęcia negocjacji dotyczących tych ustaleń na podstawie art. 218 ust. 3 TFUE. Po otrzymaniu zalecenia, Rada niezwłocznie podejmuje decyzję dotyczącą upoważnienia do podjęcia tych negocjacji. Wkłady finansowe tych państw dodaje się do zasobów ogólnych dostępnych z puli środków finansowych, o której mowa w ust. 1.
7. Zgodnie z art. 26 rozporządzenia (UE) 2021/1060 do 5 % początkowej alokacji dla państwa członkowskiego z któregokolwiek z funduszy objętych tym rozporządzeniem w ramach zarządzania dzielonego może – na wniosek tego państwa członkowskiego – zostać przesunięte do Instrumentu w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego. Komisja wykonuje te zasoby bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z lit. c) tego akapitu. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz zainteresowanego państwa członkowskiego.

Artykuł 8

Przepisy ogólne dotyczące wdrażania instrumentu tematycznego

1. Kwotę, o której mowa w art. 7 ust. 3 lit. b), przydziela się w sposób elastyczny za pośrednictwem instrumentu tematycznego, z wykorzystaniem zarządzania dzielonego, bezpośredniego lub pośredniego zgodnie z programami prac. Z uwagi na wewnętrzny charakter Instrumentu, instrument tematyczny służy przede wszystkim polityce wewnętrznej Unii zgodnie z celami szczegółowymi określonymi w art. 3 ust. 2.

Finansowanie z instrumentu tematycznego wykorzystuje się na jego następujące komponenty:

- a) działania szczególne;
- b) działania unijne; oraz
- c) pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych, o której mowa w art. 25.

Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji, o której mowa w art. 35 rozporządzenia (UE) 2021/1060, otrzymuje również wsparcie z kwoty, o której mowa w art. 7 ust. 3 lit. b) niniejszego rozporządzenia.

2. Finansowanie z instrumentu tematycznego przeznaczane jest na priorytety mające wysoką unijną wartość dodaną lub wykorzystywane jest w celu zaspokojenia pilnych potrzeb, zgodnie z uzgodnionymi priorytetami Unii, które zostały uwzględnione w załączniku II, w tym potrzebę ochrony granic zewnętrznych, zapobiegania przestępczości transgranicznej na granicach zewnętrznych – w szczególności przemytowi migrantów i handlowi ludźmi oraz imigracji nieuregulowanej – i jej wykrywania, a także skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi i wspierania wspólnej polityki wizowej.

Finansowanie, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, z wyjątkiem finansowania wykorzystywanego na pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych zgodnie z art. 25, wspiera jedynie działania wymienione w załączniku III.

3. Komisja współpracuje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i odpowiednimi sieciami, w szczególności w celu przygotowywania i ewaluacji programów prac dotyczących działań unijnych finansowanych w ramach Instrumentu.

4. W przypadku gdy finansowanie z instrumentu tematycznego jest udzielane państwom członkowskim w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, Komisja zapewnia, aby nie wybierano projektów, których dotyczy uzasadniona opinia wydana przez Komisję w ramach postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom na podstawie art. 258 TFUE, która poddaje w wątpliwość legalność i prawidłowość wydatków lub realizacji tych projektów.

5. Do celów art. 23 i art. 24 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w przypadku gdy finansowanie z instrumentu tematycznego jest wdrażane w ramach zarządzania dzielonego, zainteresowane państwo członkowskie zapewnia, aby uzasadniona opinia wydana przez Komisję w ramach postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom na podstawie art. 258 TFUE, która poddaje w wątpliwość legalność i prawidłowość wydatków lub realizacji działań, nie dotyczyła zamierzonych działań; Komisja natomiast ocenia zamierzone działania pod tym względem.

6. Komisja ustanawia całkowitą kwotę udostępnianą na instrument tematyczny w ramach środków rocznych z budżetu Unii.

7. Komisja przyjmuje w drodze aktów wykonawczych decyzje w sprawie finansowania, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego, dotyczące instrumentu tematycznego oraz określające cele i działania, które mają być wspierane, a także kwoty przeznaczone na każdy z komponentów, o których mowa w ust. 1 akapit drugi niniejszego artykułu. Decyzje w sprawie finansowania mogą być roczne lub wieloletnie i mogą obejmować jeden komponent lub większą liczbę komponentów instrumentu tematycznego, o którym mowa w ust. 1 akapit drugi niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 32 ust. 3 niniejszego rozporządzenia.

8. Komisja zapewnia, aby podział zasobów na cele szczególne określone w art. 3 ust. 2 był sprawiedliwy i przejrzysty. Komisja składa sprawozdania dotyczące wykorzystania i podziału instrumentu tematycznego między komponenty, o których mowa w ust. 1 akapit drugi niniejszego artykułu, w tym w zakresie wsparcia udzielanego na rzecz działań w państwach trzecich lub dotyczących państw trzecich w ramach działań unijnych.

9. Po przyjęciu decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w ust. 7, Komisja może wprowadzić odpowiednie zmiany do programów państw członkowskich.

SEKCJA 2

Wsparcie i wdrażanie w ramach zarządzania dzielonego

Artykuł 9

Zakres stosowania

1. Niniejszą sekcję stosuje się do kwoty, o której mowa w art. 7 ust. 3 lit. a), oraz do dodatkowych zasobów wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego zgodnie z decyzją w sprawie finansowania dotyczącą instrumentu tematycznego, o którym mowa w art. 8.

2. Wsparcie w ramach niniejszej sekcji wdrażane jest w ramach zarządzania dzielonego zgodnie z art. 63 rozporządzenia finansowego i rozporządzeniem (UE) 2021/1060.

*Artykuł 10***Zasoby budżetowe**

1. Kwotę, o której mowa w art. 7 ust. 3 lit. a), przydziela się na programy państw członkowskich orientacyjnie w następujący sposób:
 - a) 3 057 000 000 EUR zgodnie z załącznikiem I;
 - b) 611 000 000 EUR na korektę przydziałów na programy państw członkowskich, o której mowa w art. 14 ust. 1.
2. W przypadku gdy kwota, o której mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, nie została przydzielona w całości, pozostała kwota może zostać dodana do kwoty, o której mowa w art. 7 ust. 3 lit. b).

*Artykuł 11***Płatności zaliczkowe**

1. Zgodnie z art. 90 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1060 płatności zaliczkowe w przypadku Instrumentu są wypłacane w postaci rocznych rat przed dniem 1 lipca każdego roku, z zastrzeżeniem dostępności środków, w następujący sposób:
 - a) 2021 r.: 4 %;
 - b) 2022 r.: 3 %;
 - c) 2023 r.: 5 %;
 - d) 2024 r.: 5 %;
 - e) 2025 r.: 5 %;
 - f) 2026 r.: 5 %.
2. W przypadku gdy program państwa członkowskiego zostanie przyjęty po dniu 1 lipca 2021 r., wcześniejsze raty wypłacane są w roku, w którym został on przyjęty.

*Artykuł 12***Stopy współfinansowania**

1. Wkład z budżetu Unii nie przekracza 75 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na dany projekt.
2. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 90 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na projekty wdrażane w ramach działań szczególnych.
3. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 90 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na działania wymienione w załączniku IV.
4. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 100 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na wsparcie operacyjne, w tym specjalny program tranzytowy, o którym mowa w art. 17.
5. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 100 % łącznych wydatków kwalifikowalnych zgodnie z art. 85 ust. 2 lub 3 rozporządzenia (UE) 2018/1240.
6. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 100 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych, o której mowa w art. 25.
7. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 100 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na pomoc techniczną z inicjatywy państw członkowskich, w granicach określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) ppkt (vi) rozporządzenia (UE) 2021/1060.
8. W decyzji Komisji zatwierdzającej program państwa członkowskiego ustala się stopę współfinansowania i maksymalną kwotę wsparcia z Instrumentu dla rodzajów działań objętych wkładem, o którym mowa w ust. 1–7.

9. W decyzji Komisji zatwierdzającej program państwa członkowskiego określa się – dla każdego rodzaju działania – czy stopa współfinansowania ma zastosowanie w odniesieniu do:

- a) całkowitego wkładu, obejmującego wkłady publiczne i prywatne; lub
- b) wyłącznie wkładu publicznego.

Artykuł 13

Programy państw członkowskich

1. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby priorytety ujęte w jego programie były spójne z unijnymi priorytetami i wyzwaniem w obszarze zarządzania granicami i polityką wizową i aby im odpowiadały oraz były w pełni zgodne z odpowiednim unijnym dorobkiem prawnym i zobowiązaniami międzynarodowymi Unii i państw członkowskich wynikającymi z instrumentów międzynarodowych, których są stronami. Przy określaniu priorytetów swoich programów państwa członkowskie zapewniają, aby programy odpowiednio uwzględniały środki wykonawcze wymienione w załączniku II.

Z uwagi na wewnętrzny charakter Instrumentu, programy państw członkowskich służą przede wszystkim polityce wewnętrznej Unii zgodnie z celami szczegółowymi określonymi w art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

Komisja ocenia programy państw członkowskich zgodnie z art. 23 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

2. W ramach zasobów przydzielonych w art. 10 ust. 1 oraz bez uszczerbku dla ust. 3 niniejszego artykułu, każde państwo członkowskie przydziela – w swoim programie – co najmniej 10 % na cel szczegółowy określony w art. 3 ust. 2 lit. b).

3. Państwo członkowskie może przydzielić mniej niż minimalną wielkość procentową, o której mowa w ust. 2, tylko wówczas, gdy przedstawi w swoim programie szczegółowe wyjaśnienie powodów, dla których przydzielenie zasobów poniżej tego poziomu nie zagraża osiągnięciu danego celu.

4. Komisja zapewnia, aby wiedza i doświadczenie właściwych agencji zdecentralizowanych, w szczególności Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej, eu-LISA oraz Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, ustanowionej rozporządzeniem Rady (WE) nr 168/2007⁽⁵⁰⁾, były uwzględniane w zakresie obszarów ich kompetencji przy opracowywaniu programów państw członkowskich, na wczesnym etapie i w odpowiednim czasie.

5. Komisja konsultuje się z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej w sprawie działań objętych wsparciem operacyjnym, aby zapewnić spójność i komplementarność działań Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej i działań państw członkowskich w odniesieniu do zarządzania granicami, aby uniknąć podwójnego finansowania oraz osiągnąć oszczędność kosztową. W razie konieczności Komisja konsultuje się z eu-LISA w sprawie działań objętych wsparciem operacyjnym, w odniesieniu do których eu-LISA posiada szczególną wiedzę fachową zgodnie ze swoim mandatem.

6. W stosownych przypadkach Komisja może włączyć właściwe agencje zdecentralizowane, w tym te wymienione w ust. 4, w realizację zadań związanych z monitorowaniem i ewaluacją określonych w sekcji 5, w szczególności w celu zapewnienia zgodności działań realizowanych przy wsparciu z Instrumentu z odpowiednim unijnym dorobkiem prawnym i uzgodnionymi priorytetami Unii.

7. W następstwie przyjęcia zaleceń wchodzących w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013 oraz wydania zaleceń w ramach przeprowadzania ocen narażenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896, zainteresowane państwo członkowskie analizuje, wraz z Komisją, najbardziej odpowiednie podejście do zrealizowania tych zaleceń przy wsparciu z Instrumentu.

8. W stosownych przypadkach Komisja włącza Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w proces analizowania najbardziej odpowiedniego podejścia do zrealizowania zaleceń, o których mowa w ust. 7, przy wsparciu z Instrumentu. W tym kontekście Komisja może, w stosownych przypadkach, korzystać z wiedzy fachowej innych organów i jednostek organizacyjnych Unijnych w odniesieniu do konkretnych kwestii wchodzących w zakres ich kompetencji.

⁽⁵⁰⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r. ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U. L 53 z 22.2.2007, s. 1).

9. Wdrażając ust. 7, zainteresowane państwo członkowskie uznaje za priorytet swojego programu wdrożenie środków mających usunąć wszelkie stwierdzone niedociągnięcia, w szczególności środków mających usunąć poważne niedociągnięcia i środków stanowiących odpowiedź na oceny stwierdzające niezgodność.

10. W razie konieczności w programie zainteresowanego państwa członkowskiego wprowadza się zmiany zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) 2021/1060, aby uwzględnić zalecenia, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

11. We współpracy i na podstawie konsultacji z Komisją i Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z obszarami kompetencji tej agencji, zainteresowane państwo członkowskie może dokonać ponownej alokacji zasobów w ramach swojego programu, w tym zasobów przeznaczonych na wsparcie operacyjne, w celu realizacji zaleceń, o których mowa w ust. 7, w przypadku gdy zalecenia te mają skutki finansowe.

12. W każdym przypadku, gdy państwo członkowskie postanawia realizować projekt z państwem trzecim lub w państwie trzecim przy wsparciu z Instrumentu, zainteresowane państwo członkowskie konsultuje się z Komisją przed zatwierdzeniem projektu.

13. W przypadku gdy państwo członkowskie postanawia realizować – przy wsparciu z Instrumentu – działanie z państwem trzecim, w państwie trzecim lub działanie dotyczące państwa trzeciego w zakresie monitorowania, wykrywania, identyfikowania, śledzenia i przechwytywania osób nielegalnie przekraczających granicę oraz zapobiegania temu zjawisku do celów wykrywania i zwalczania imigracji nieuregulowanej i przestępczości transgranicznej oraz zapobiegania tym zjawiskom lub do celów przyczyniania się do ochrony migrantów i przyczyniania się do ratowania życia migrantów, to państwo członkowskie zapewnia, aby Komisja została powiadomiona o wszelkiej współpracy dwustronnej lub wielostronnej z tym państwem trzecim zgodnie z art. 76 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896.

14. W odniesieniu do sprzętu, w tym środków transportu, oraz systemów ICT wymaganych do skutecznej i bezpiecznej kontroli granic, w tym akcji poszukiwania i ratowania, które zostały zakupione przy wsparciu z Instrumentu:

- a) państwa członkowskie zapewniają, aby przy uruchamianiu procedur zakupu sprzętu i systemów ICT, które mają zostać opracowane przy wsparciu z Instrumentu, spełniano standardy ustanowione zgodnie z art. 16 i 64 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- b) cały wielkoskalowy sprzęt operacyjny do zarządzania granicami, taki jak środki transportu i nadzoru lotniczego i morskowego, zakupiony przez państwa członkowskie, rejestrowany jest w rezerwie wyposażenia technicznego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej w celu udostępniania tego sprzętu zgodnie z art. 64 ust. 9 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- c) mogą być one dodatkowo wykorzystywane w następujących obszarach uzupełniających: kontrola celna, operacje morskie o charakterze wielozadaniowym oraz do realizowania celów Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji;
- d) państwa członkowskie, w celu wspierania spójnego planowania rozwoju zdolności Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz możliwości korzystania ze wspólnego udzielania zamówień, zgłaszają Komisji – w ramach wymogów dotyczących sprawozdawczości zgodnie z art. 29 – dostępne plany wieloletnie dotyczące sprzętu, który ma zostać zakupiony w ramach Instrumentu, a Komisja przekazuje takie informacje Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

Sprzęt i systemy ICT, o których mowa w akapicie pierwszym, kwalifikują się do otrzymania wsparcia finansowego z Instrumentu w przypadku gdy spełniony jest wymóg określony w akapicie pierwszym lit. a).

Do celów akapitu pierwszego lit. c) sprzęt i systemy ICT pozostają dostępne i gotowe dla skutecznych i bezpiecznych działań w zakresie kontroli granicznej. Wykorzystanie sprzętu w obszarach uzupełniających, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c), nie może przekraczać 30 % całkowitego okresu użytkowania tego sprzętu. Systemy ICT opracowane do celów akapitu pierwszego lit. c) zapewniają dane i usługi na rzecz systemów zarządzania granicami na poziomie krajowym lub unijnym. Państwa członkowskie informują Komisję w rocznym sprawozdaniu z wykonania o wykorzystaniu do różnych celów, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. c), oraz miejscu wykorzystania wielofunkcyjnego sprzętu i systemów ICT.

15. W przypadku gdy państwa członkowskie realizują działania w ramach Instrumentu zwracają szczególną uwagę na swoje zobowiązania międzynarodowe dotyczące akcji poszukiwania i ratowania na morzu. Sprzęt i systemy ICT, o których mowa w ust. 14 akapit pierwszy lit. a)–d), mogą być wykorzystywane do akcji poszukiwania i ratowania w sytuacjach, które mogą wystąpić podczas operacji ochrony granic morskich.

16. Szkolenia w dziedzinie zarządzania granicami przeprowadzane przy wsparciu z Instrumentu opierają się na odpowiednich zharmonizowanych i wysokojakościowych europejskich normach w zakresie kształcenia i wspólnego szkolenia dla straży granicznej i straży przybrzeżnej, w szczególności na wspólnych podstawowych programach szkoleń, o których mowa w art. 62 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2019/1896.

17. W swoich programach państwa członkowskie realizują w szczególności działania wymienione w załączniku IV. Aby uwzględnić nieprzewidziane lub nowe okoliczności oraz zapewnić skuteczne wdrażanie finansowania, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 31 dotyczących zmiany zamieszczonego w załączniku IV wykazu działań kwalifikujących się do wyższych stóp współfinansowania.

18. Programowanie, o którym mowa w art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060, opiera się na rodzajach interwencji określonych w tabeli 1 zamieszczonej w załączniku VI do niniejszego rozporządzenia i obejmuje orientacyjny podział zaprogramowanych zasobów według rodzaju interwencji w ramach każdego celu szczegółowego określonego w art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 14

Przegląd śródkresowy

1. W 2024 r. Komisja przydzieli na programy zainteresowanych państw członkowskich dodatkową kwotę, o której mowa w art. 10 ust. 1 lit. b), zgodnie z kryteriami, o których mowa w pkt 1 lit. c) oraz pkt 2–10 załącznika I. Alokacja będzie opierać się na najnowszych dostępnych danych statystycznych dotyczących kryteriów, o których mowa w pkt 1 lit. c) oraz pkt 2–10 załącznika I. Finansowanie stanie się skuteczne od dnia 1 stycznia 2025 r.

2. W przypadku gdy co najmniej 10 % początkowej alokacji na program, o której mowa w art. 10 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia, nie zostało objęte wnioskami o płatność złożonymi zgodnie z art. 91 rozporządzenia (UE) 2021/1060, zainteresowane państwo członkowskie nie kwalifikuje się do otrzymania dodatkowej alokacji na swój program, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lit. b) niniejszego rozporządzenia.

3. Przydzielając środki finansowe z instrumentu tematycznego, o którym mowa w art. 8 niniejszego rozporządzenia, począwszy od dnia 1 stycznia 2025 r., Komisja uwzględni postępy państw członkowskich w osiągnięciu celów pośrednich ram wykonania, o których mowa w art. 16 rozporządzenia (UE) 2021/1060, oraz zidentyfikowane niedociągnięcia w zakresie wdrażania.

Artykuł 15

Działania szczególne

1. Oprócz swojej alokacji na podstawie art. 10 ust. 1 państwo członkowskie może otrzymać środki finansowe na działania szczególne, pod warunkiem że finansowanie to zostanie następnie ujęte jako takie w jego programie i będzie wykorzystywane na udział w realizacji celów Instrumentu.

2. Finansowanie na działania szczególne nie może być wykorzystywane na inne działania w ramach programu państwa członkowskiego, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków i po zatwierdzeniu przez Komisję w drodze zmiany programu państwa członkowskiego.

Artykuł 16

Wsparcie operacyjne

1. Państwo członkowskie może wykorzystać do 33 % kwoty przydzielonej na jego program w ramach Instrumentu w celu sfinansowania wsparcia operacyjnego dla organów publicznych odpowiedzialnych za wykonywanie zadań i świadczenie usług, które stanowią usługę publiczną na rzecz Unii.

2. Wykorzystując wsparcie operacyjne, państwo członkowskie przestrzega odpowiedniego unijnego dorobku prawnego.
3. Państwo członkowskie wyjaśnia w swoim programie i w rocznych sprawozdaniach z wykonania, o których mowa w art. 29, w jaki sposób wykorzystanie wsparcia operacyjnego przyczyni się do osiągnięcia celów Instrumentu. Przed zatwierdzeniem programu państwa członkowskiego Komisja dokonuje oceny sytuacji wyjściowej w państwach członkowskich, które wskazały, że zamierzają wykorzystać wsparcie operacyjne, po konsultacji z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz, stosownie do przypadku, z eu-LISA w zakresie obszarów kompetencji tych agencji zgodnie z art. 13 ust. 4, biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez te państwa członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, informacje dostępne w wyniku ocen stosowania dorobku Schengen i ocen narażenia, w tym zaleceń wynikających z ocen stosowania dorobku Schengen i ocen narażenia.
4. Bez uszczerbku dla art. 5 ust. 4 lit. c), wsparcie operacyjne koncentruje się na działaniach objętych wydatkami określonymi w załączniku VII.
5. Aby uwzględnić nieprzewidziane lub nowe okoliczności lub zapewnić skuteczne wdrażanie finansowania, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 31 dotyczących zmiany załącznika VII w odniesieniu do wydatków kwalifikujących się do otrzymania wsparcia operacyjnego.

Artykuł 17

Wsparcie operacyjne na rzecz specjalnego programu tranzytowego

1. Instrument zapewnia wsparcie na pokrycie niepobranych opłat za wydanie wiz tranzytowych oraz dodatkowych kosztów poniesionych w związku z wdrażaniem programem uproszczonego tranzytu zgodnie z rozporządzeniami (WE) nr 693/2003 i (WE) nr 694/2003.
2. Zasoby przydzielone Litwie na specjalny program tranzytowy zgodnie z art. 7 ust. 3 lit. a) udostępnia się jako dodatkowe wsparcie operacyjne dla Litwy, w tym na inwestycje w infrastrukturę, zgodnie z wydatkami kwalifikującymi się do otrzymania wsparcia operacyjnego w ramach jej programu, o których mowa w załączniku VII.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 16 ust. 1 Litwa może wykorzystać kwotę przyznaną jej zgodnie z art. 7 ust. 3 lit. a) na finansowanie wsparcia operacyjnego w uzupełnieniu kwoty, o której mowa w art. 16 ust. 1.
4. Komisja i Litwa dokonują przeglądu stosowania niniejszego artykułu w przypadku zmian, które mają wpływ na istnienie lub funkcjonowanie specjalnego programu tranzytowego.
5. Na podstawie uzasadnionego wniosku przedłożonego przez Litwę zasoby przydzielone na specjalny program tranzytowy zgodnie z art. 7 ust. 3 lit. a) poddaje się przeglądowi i w razie konieczności koryguje przed przyjęciem ostatniego programu prac dotyczącego instrumentu tematycznego, o którym mowa w art. 8, w ramach zasobów budżetowych, o których mowa w art. 7 ust. 3 lit. b), za pośrednictwem instrumentu tematycznego, o którym mowa w art. 8.

Artykuł 18

Kontrole zarządcze i audyty projektów realizowanych przez organizacje międzynarodowe

1. Niniejszy artykuł stosuje się do organizacji międzynarodowych lub ich agencji, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii) rozporządzenia finansowego, których systemy, zasady i procedury zostały pozytywnie ocenione przez Komisję zgodnie z art. 154 ust. 4 i 7 tego rozporządzenia do celów pośredniego wykonywania dotacji z budżetu Unii (zwanych dalej „organizacjami międzynarodowymi”).
2. Bez uszczerbku dla art. 83 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/1060 i art. 129 rozporządzenia finansowego, w przypadku gdy organizacja międzynarodowa jest beneficjentem zgodnie z definicją w art. 2 pkt 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060, instytucja zarządzająca nie jest zobowiązana do przeprowadzania kontroli zarządczych, o których mowa w art. 74 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/1060, pod warunkiem że organizacja międzynarodowa przedłoży instytucji zarządzającej dokumenty, o których mowa w art. 155 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i c) rozporządzenia finansowego.

3. Bez uszczerbku dla art. 155 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia finansowego, w deklaracji zarządczej przedkładanej przez organizację międzynarodową potwierdza się, że projekt jest zgodny z mającym zastosowanie prawem oraz warunkami wsparcia projektu.

4. Ponadto w przypadku gdy koszty mają zostać zwrócone zgodnie z art. 53 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/1060, w deklaracji zarządczej przedkładanej przez organizację międzynarodową potwierdza się, że:

- a) zweryfikowano faktury i dowody ich płatności przez beneficjenta;
- b) zweryfikowano zapisy księgowe lub kody księgowe dokonane przez beneficjenta dla transakcji związanych z wydatkami zadeklarowanymi instytucji zarządzającej.

5. W przypadku gdy koszty mają zostać zwrócone zgodnie z art. 53 ust. 1 lit. b), c) lub d) rozporządzenia (UE) 2021/1060, w deklaracji zarządczej przedkładanej przez organizację międzynarodową potwierdza się, że warunki zwrotu wydatków zostały spełnione.

6. Dokumenty, o których mowa w art. 155 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i c) rozporządzenia finansowego, przedkłada się instytucji zarządzającej wraz z wnioskiem o płatność złożonym przez beneficjenta.

7. Beneficjent przedkłada instytucji zarządzającej sprawozdanie finansowe do dnia 15 października każdego roku. Do sprawozdania finansowego dołącza się opinię niezależnego organu audytowego sporządzoną zgodnie ze standardami audytu przyjętymi na poziomie międzynarodowym. W opinii tej ustala się, czy wprowadzone systemy kontroli funkcjonują właściwie i są efektywne pod względem kosztów oraz czy transakcje leżące u podstaw rozliczeń są legalne i prawidłowe. W opinii tej wskazuje się również, czy w ramach przeprowadzonego audytu poddano w wątpliwość stwierdzenia zawarte w deklaracjach zarządczych przedłożonych przez organizację międzynarodową, oraz zawiera ona informacje dotyczące podejrzeń popełnienia nadużycia finansowego. Opinia ta musi dawać pewność, że wydatki ujęte we wnioskach o płatność przedłożonych instytucji zarządzającej przez organizację międzynarodową są legalne i prawidłowe.

8. Bez uszczerbku dla istniejących możliwości przeprowadzania dalszych audytów, o których mowa w art. 127 rozporządzenia finansowego, instytucja zarządzająca sporządza deklarację zarządczą, o której mowa w art. 74 ust. 1 akapit pierwszy lit. f) rozporządzenia (UE) 2021/1060. Instytucja zarządzająca dokonuje tego w oparciu o dokumenty przedłożone przez organizację międzynarodową zgodnie z ust. 2–5 i 7 niniejszego artykułu, zamiast polegać na kontrolach zarządczych, o których mowa w art. 74 ust. 1 tego rozporządzenia.

9. Dokument określający warunki wsparcia, o którym mowa w art. 73 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, zawiera wymogi określone w niniejszym artykule.

10. Ust. 2 nie stosuje się, a instytucja zarządzająca jest w związku z tym zobowiązana do przeprowadzania kontroli zarządczych w przypadku gdy:

- a) ta instytucja zarządzająca stwierdza szczególne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości lub przesłanki wskazujące na nadużycie finansowe w odniesieniu do projektu zainicjowanego lub wdrażanego przez organizację międzynarodową;
- b) organizacja międzynarodowa nie przedłożyła tej instytucji zarządzającej dokumentów, o których mowa w ust. 2–5 i 7; lub
- c) dokumenty, o których mowa w ust. 2–5 i 7, przedłożone przez organizację międzynarodową są niekompletne.

11. W przypadku gdy projekt, w którym organizacja międzynarodowa jest beneficjentem zgodnie z definicją w art. 2 ust. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060, jest częścią próby, o której mowa w art. 79 tego rozporządzenia, instytucja audytowa może przeprowadzić swoje prace na podstawie próby transakcji związanych z tym projektem. W przypadku wykrycia błędów w próbie instytucja audytowa może w stosownych przypadkach zwrócić się do audytora organizacji międzynarodowej o ocenę pełnego zakresu i łącznej kwoty błędów w tym projekcie.

SEKCJA 3

Wsparcie i wdrażanie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego

Artykuł 19

Zakres stosowania

Komisja wdraża wsparcie w ramach niniejszej sekcji bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia finansowego albo pośrednio zgodnie z lit. c) tego akapitu.

Artykuł 20

Kwalifikujące się podmioty

1. Następujące podmioty kwalifikują się do otrzymania finansowania unijnego:
 - a) podmioty prawne z siedzibą w:
 - (i) państwie członkowskim lub powiązonym z nim krajem lub terytorium zamorskim;
 - (ii) państwie trzecim wymienionym w programie prac, na warunkach określonych w ust. 3;
 - b) podmioty prawne utworzone na mocy prawa Unii lub organizacje międzynarodowe istotne dla realizacji celów Instrumentu.
2. Osoby fizyczne nie kwalifikują się do otrzymania finansowania unijnego.
3. Podmioty, o których mowa w ust. 1 lit. a) ppkt (ii), uczestniczą jako część konsorcjum składającego się z co najmniej dwóch niezależnych podmiotów, z których co najmniej jeden ma siedzibę w państwie członkowskim.

Podmioty uczestniczące jako część konsorcjum, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zapewniają, aby działania, w których uczestniczą, były zgodne z zasadami zapisanymi w Karcie oraz przyczyniały się do realizacji celów Instrumentu.

Artykuł 21

Działania unijne

1. Z inicjatywy Komisji Instrument można wykorzystać do finansowania działań unijnych związanych z celami Instrumentu, zgodnie z załącznikiem III.
2. Działania unijne mogą zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w postaci dotacji, nagród i zamówień.
3. Dotacje wdrażane w ramach zarządzania bezpośredniego są udzielane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego.
4. Członkowie komisji oceniającej wnioski, o której mowa w art. 150 rozporządzenia finansowego, mogą być ekspertami zewnętrznymi.
5. Z wkładów na mechanizm wzajemnego ubezpieczenia można pokryć ryzyko związane z odzyskaniem środków należnych od ich odbiorców i wkłady te uznaje się za wystarczającą gwarancję na podstawie rozporządzenia finansowego. Stosuje się art. 37 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/695 ⁽⁵¹⁾.

⁽⁵¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

*Artykuł 22***Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji**

Zgodnie z art. 35 rozporządzenia (UE) 2021/1060 z Instrumentu można finansować w 100 % pomoc techniczną realizowaną z inicjatywy lub w imieniu Komisji.

*Artykuł 23***Audyty**

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego.

*Artykuł 24***Informacje, komunikacja i promocja**

1. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tych środków oraz zapewniają eksponowanie finansowania unijnego, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych, istotnych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej. Zapewnia się eksponowanie finansowania unijnego oraz udostępnia się takie informacje, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, w których publiczne ujawnienie takich informacji nie jest możliwe lub odpowiednie lub w których podanie takich informacji podlega ograniczeniom prawnym, w szczególności ze względów bezpieczeństwa, porządku publicznego, z uwagi na postępowania przygotowawcze w sprawach karnych lub ochronę danych osobowych. Aby zapewnić eksponowanie finansowania unijnego, jego odbiorcy, informując publicznie o danym działaniu, wskazują pochodzenie finansowania i eksponują symbol Unii.

2. Aby dotrzeć do jak najszerszego kręgu odbiorców, Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z Instrumentem oraz realizowanymi w jego ramach działaniami i uzyskanymi rezultatami.

Zasoby finansowe przydzielone na Instrument przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim priorytety te są związane z celami Instrumentu.

3. Komisja publikuje programy prac instrumentu tematycznego, o którym mowa w art. 8. W przypadku wsparcia udzielanego w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego Komisja publikuje informacje, o których mowa w art. 38 ust. 2 rozporządzenia finansowego, na publicznie dostępnej stronie internetowej oraz regularnie je aktualizuje. Informacje te publikuje się w formie otwartym przeznaczonym do odczytu komputerowego, co pozwala na ich sortowanie, przeszukiwanie, ekstrakcję i porównywanie.

*SEKCJA 4***Wsparcie i wdrażanie w ramach zarządzania dzielonego, bezpośredniego lub pośredniego***Artykuł 25***Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych**

1. Instrument zapewnia pomoc finansową w celu zaspokojenia pilnych i szczególnych potrzeb w przypadku wystąpienia należycie uzasadnionych sytuacji nadzwyczajnych.

W odpowiedzi na takie należycie uzasadnione sytuacje nadzwyczajne Komisja może udzielić pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych, w granicach dostępnych zasobów.

2. Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych może mieć formę dotacji udzielanych bezpośrednio agencjom zdecentralizowanym.

3. Oprócz alokacji na podstawie art. 10 ust. 1, na programy państw członkowskich można przydzielić pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych, pod warunkiem że zostanie ona następnie ujęta jako taka w programach państw członkowskich. Finansowanie to nie może być wykorzystywane na inne działania w ramach programu państwa członkowskiego, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków oraz po zatwierdzeniu przez Komisję w drodze zmiany programu państwa członkowskiego. Płatności zaliczkowe z tytułu pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych mogą wynosić do 95 % wkładu Unii, z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych.

4. Dotacje wdrażane w ramach zarządzania bezpośredniego są udzielane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego.

5. W przypadku gdy jest to niezbędne do realizacji działania, pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych może obejmować wydatki poniesione przed dniem przedłożenia wniosku o udzielenie dotacji lub wniosku o udzielenie pomocy na to działanie, pod warunkiem że wydatki te nie zostały poniesione przed dniem 1 stycznia 2021 r.

6. Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych udzielana jest w sposób całkowicie zgodny zarówno z odpowiednim unijnym dorobkiem prawnym, jak i z zobowiązaniami międzynarodowymi Unii i państw członkowskich wynikającymi z instrumentów międzynarodowych, których są stronami.

7. W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby oraz w celu zapewnienia terminowej dostępności zasobów na pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych Komisja może oddzielnie przyjąć decyzję, o której mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego, dotyczącą finansowania pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych w drodze aktu wykonawczego mającego natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 32 ust. 4. Taki akt pozostaje w mocy przez okres nieprzekraczający 18 miesięcy.

Artykuł 26

Finansowanie skumulowane i alternatywne

1. Działanie, które otrzymało wkład w ramach Instrumentu, może również otrzymać wkład z jakiegokolwiek innego programu Unii, w tym funduszy objętych zarządzaniem dzielonym, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. Zasady odnośnego programu Unii mają zastosowanie do odpowiedniego wkładu do działania. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznych kosztów kwalifikowalnych działania. Wsparcie w ramach różnych programów Unii może być obliczane na zasadzie proporcjonalnej, zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

2. Zgodnie z art. 73 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1060, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego lub Europejski Fundusz Społecznego Plus mogą wspierać działania, które otrzymały znak „pieczęć doskonałości” zgodnie z definicją w art. 2 pkt 45 tego rozporządzenia. Aby otrzymać znak „pieczęć doskonałości”, działania muszą spełniać łącznie następujące warunki:

- a) zostały ocenione w kontekście zaproszenia do składania wniosków w ramach Instrumentu;
- b) spełniają minimalne wymogi jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków; oraz
- c) nie mogą być finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków z uwagi na ograniczenia budżetowe.

SEKCJA 5

Monitorowanie, sprawozdawczość i ewaluacja

Podsekcja 1

Przepisy wspólne

Artykuł 27

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Zgodnie z wymogami dotyczącymi sprawozdawczości określonymi w art. 41 ust. 3 akapit pierwszy lit. h) ppkt (iii) rozporządzenia finansowego Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje dotyczące głównych wskaźników efektywności wymienionych w załączniku V do niniejszego rozporządzenia.

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 31 dotyczących zmiany załącznika V w celu dokonania niezbędnych dostosowań głównych wskaźników efektywności wymienionych w tym załączniku.
3. Wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości dotyczącej postępów Instrumentu w realizacji celów szczególnych określonych w art. 3 ust. 2 określa załącznik VIII. W przypadku wskaźników produktu wartość bazową ustala się na poziomie zero. Cele pośrednie ustalone na rok 2024 r. oraz cele końcowe ustalone na rok 2029 r. mają charakter kumulacyjny.
4. Komisja składa również sprawozdania dotyczące wykorzystania finansowania z instrumentu tematycznego, o którym mowa w art. 8, na wspieranie działań w państwach trzecich lub dotyczących państw trzecich oraz dotyczące udziału finansowania z instrumentu tematycznego, jaki jest wykorzystywany do wspierania takich działań.
5. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia efektywne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji i rezultatów programu. W tym celu na odbiorców środków finansowych Unii oraz, w stosownych przypadkach, na państwa członkowskie, nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.
6. Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów w realizacji celów Instrumentu, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 31 zmieniających załącznik VIII, w celu dokonania przeglądu lub uzupełnienia tych wskaźników, jeżeli uznaje się to za konieczne, oraz uzupełniających niniejsze rozporządzenie o uregulowania dotyczące monitorowania i oceny, w tym przepisy dotyczące informacji, które mają przekazywać państwa członkowskie. Każda zmiana załącznika VIII ma zastosowanie wyłącznie do projektów wybranych po wejściu w życie tej zmiany.

Artykuł 28

Ewaluacja

1. Do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja przeprowadzi ewaluację śródkresową niniejszego rozporządzenia. Oprócz kwestii ocenianych na podstawie art. 45 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060 ewaluacja śródkresowa obejmuje ocenę:
 - a) skuteczności Instrumentu, w tym postępów w realizacji jego celów, z uwzględnieniem wszystkich odpowiednich już dostępnych informacji, w szczególności rocznych sprawozdań z wykonania, o których mowa w art. 29, oraz wskaźników produktu i rezultatu określonych w załączniku VIII;
 - b) efektywności wykorzystania zasobów przydzielonych Instrumentowi oraz efektywności środków zarządzania i kontroli wprowadzonych w celu jego wykonania;
 - c) utrzymania znaczenia i odpowiedniości środków wykonawczych wymienionych w załączniku II;
 - d) koordynacji, spójności i komplementarności działań wspieranych w ramach Instrumentu ze wsparciem z innych funduszy Unii;
 - e) unijnej wartości dodanej działań realizowanych w ramach Instrumentu.

Ewaluacja śródkresowa uwzględni wyniki ewaluacji retrospektywnej dotyczącej skutków instrumentu na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego na okres 2014–2020.

2. W uzupełnieniu do art. 45 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 ewaluacja retrospektywna obejmuje elementy wymienione w ust. 1 niniejszego artykułu. Ponadto ewaluacji poddaje się wpływ Instrumentu.
3. Ewaluację śródkresową i ewaluację retrospektywną przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym, w tym w stosownych przypadkach do celów przeglądów niniejszego rozporządzenia.
4. Komisja zapewnia, aby informacje zawarte w ewaluacji śródkresowej i ewaluacji retrospektywnej były publicznie dostępne, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, w których podanie takich informacji podlega ograniczeniom prawnym, w szczególności ze względu na funkcjonowanie lub bezpieczeństwo granic zewnętrznych w ramach europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, ze względów bezpieczeństwa, porządku publicznego, z uwagi na postępowania przygotowawcze lub ochronę danych osobowych.

5. W ewaluacji śródkresowej i ewaluacji retrospektywnej Komisja zwraca szczególną uwagę na ewaluację działań realizowanych z państwami trzecimi, w państwach trzecich lub działań dotyczących państw trzecich zgodnie z art. 5 oraz art. 13 ust. 12 i 13.

Podsekcja 2

Przepisy dotyczące zarządzania dzielonego

Artykuł 29

Roczne sprawozdania z wykonania

1. Do dnia 15 lutego 2023 r. i do dnia 15 lutego każdego kolejnego roku do 2031 r. włącznie państwa członkowskie przedłożą Komisji roczne sprawozdanie z wykonania, o którym mowa w art. 41 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

Okres sprawozdawczy obejmuje ostatni rok obrachunkowy zgodnie z definicją w art. 2 pkt 29 rozporządzenia (UE) 2021/1060, poprzedzający rok przedłożenia sprawozdania. Sprawozdanie przedłożone do dnia 15 lutego 2023 r. obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2021 r.

2. Roczne sprawozdania z wykonania zawierają w szczególności informacje dotyczące:

- a) postępów w realizacji programu państwa członkowskiego oraz osiągnięciu określonych w nim celów pośrednich i celów końcowych, z uwzględnieniem najnowszych danych, zgodnie z wymogiem zawartym w art. 42 rozporządzenia (UE) 2021/1060;
- b) wszelkich kwestii mających wpływ na wykonanie programu państwa członkowskiego oraz działań podjętych w celu zaradzenia tym kwestiom, w tym informacje dotyczące wszelkich uzasadnionych opinii wydanych przez Komisję w odniesieniu do postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom, o którym mowa w art. 258 TFUE, w związku z wdrażaniem Instrumentu;
- c) komplementarności między działaniami wspieranymi w ramach Instrumentu oraz wsparciem zapewnianym z innych funduszy Unii, w szczególności w odniesieniu do działań podejmowanych w państwach trzecich lub dotyczących państw trzecich;
- d) wkładu programu państwa członkowskiego we wdrażanie odpowiedniego unijnego dorobku prawnego i planów działania;
- e) realizacji działań w zakresie komunikacji i eksponowania;
- f) spełnienia mających zastosowanie warunków podstawowych oraz ich stosowania przez cały okres programowania, w szczególności zgodności z prawami podstawowymi;
- g) poziomu wydatków zgodnie z art. 85 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2018/1240 ujętych w zestawieniach wydatków na podstawie art. 98 rozporządzenia (UE) 2021/1060;
- h) realizacji projektów w państwie trzecim lub dotyczących państwa trzeciego.

Roczne sprawozdanie z wykonania zawiera streszczenie obejmujące wszystkie punkty określone w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Komisja zapewnia, aby streszczenia przekazywane przez państwa członkowskie były tłumaczone na wszystkie języki urzędowe Unii i podawane do wiadomości publicznej.

3. Komisja może przekazywać uwagi do rocznych sprawozdań z wykonania w terminie dwóch miesięcy od dnia ich otrzymania. Jeżeli Komisja nie przekaze uwag w tym terminie, sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

4. Na swojej stronie internetowej Komisja podaje linki do stron internetowych, o których mowa w art. 49 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

5. W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego artykułu Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający wzór rocznego sprawozdania z wykonania. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 32 ust. 2.

*Artykuł 30***Monitorowanie i sprawozdawczość w ramach zarządzania dzielonego**

1. Na potrzeby monitorowania i sprawozdawczości zgodnie z tytułem IV rozporządzenia (UE) 2021/1060 stosuje się, w stosownych przypadkach, kody interwencji określone w załączniku VI niniejszego rozporządzenia. Aby uwzględnić nieprzewidziane lub nowe okoliczności oraz zapewnić skuteczne wdrażanie finansowania, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 31 dotyczących zmiany załącznika VI.
2. Wskaźniki określone w załączniku VIII do niniejszego rozporządzenia stosuje się zgodnie z art. 16 ust. 1 oraz art. 22 i 42 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

ROZDZIAŁ III

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE*Artykuł 31***Wykonywanie przekazanych uprawnień**

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi, art. 13 ust. 17, art. 16 ust. 5, art. 27 ust. 2 i 6 oraz art. 30 ust. 1, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia 2027 r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi, art. 13 ust. 17, art. 16 ust. 5, art. 27 ust. 2 i 6 oraz art. 30 ust. 1, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 5 ust. 1 akapit drugi, art. 13 ust. 17, art. 16 ust. 5, art. 27 ust. 2 i 6 lub art. 30 ust. 1 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

*Artykuł 32***Procedura komitetowa**

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Funduszy w Obszarze Spraw Wewnętrznych. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

4. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

Artykuł 33

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację ani modyfikację działań rozpoczętych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 515/2014, które nadal stosuje się do tych działań aż do ich zamknięcia.

2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na Instrument pokrywane mogą być również wydatki na pomoc techniczną i administracyjną w celu zapewnienia przejścia między Instrumentem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) nr 515/2014.

3. Zgodnie z art. 193 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia finansowego, biorąc pod uwagę opóźnione wejście w życie niniejszego rozporządzenia oraz w celu zapewnienia ciągłości, przez ograniczony okres, koszty poniesione w związku z działaniami wspieranymi na podstawie niniejszego rozporządzenia w ramach zarządzania bezpośredniego, których realizacja już się rozpoczęła, można uznać za kwalifikujące się do finansowania od dnia 1 stycznia 2021 r., nawet jeżeli koszty te zostały poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji lub wniosku o udzielenie pomocy.

4. Państwa członkowskie mogą nadal po dniu 1 stycznia 2021 r. wspierać projekt wybrany i rozpoczęty na podstawie rozporządzenia (UE) nr 515/2014, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 514/2014, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) projekt składa się z dwóch etapów możliwych do wyodrębnienia pod kątem finansowym i objętych oddzielnymi ścieżkami audytu;
- b) całkowity koszt projektu przekracza 2 500 000 EUR;
- c) płatności dokonane przez odpowiedzialną instytucję na rzecz beneficjentów z tytułu pierwszego etapu projektu uwzględnione są w przedkładanych Komisji wnioskach o płatność na podstawie rozporządzenia (UE) nr 514/2014, a wydatki z tytułu drugiego etapu projektu uwzględnione są we wnioskach o płatność na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1060;
- d) drugi etap projektu jest zgodny z mającym zastosowanie prawem i kwalifikuje się do wsparcia z Instrumentu na podstawie niniejszego rozporządzenia i rozporządzenia (UE) 2021/1060;
- e) państwo członkowskie zobowiązuje się zakończyć projekt, uczynić go operacyjnym i ująć go w rocznym sprawozdaniu z wykonania, które ma zostać przedłożone do dnia 15 lutego 2024 r.

Przepisy niniejszego rozporządzenia i rozporządzenia (UE) 2021/1060 stosuje się do drugiego etapu projektu, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.

Niniejszy ustęp stosuje się wyłącznie do projektów, które zostały wybrane w ramach zarządzania dzielonego na podstawie rozporządzenia (UE) nr 514/2014.

Artykuł 34

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia 7 lipca 2021 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

D. M. SASSOLI

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. LOGAR

Przewodniczący

—

ZAŁĄCZNIK I

Kryteria alokacji finansowania na programy państw członkowskich

1. Zasoby budżetowe dostępne na podstawie art. 10 zostają podzielone między państwa członkowskie w następujący sposób:
 - a) każde państwo członkowskie otrzymuje z Instrumentu ustaloną kwotę w wysokości po 8 000 000 EUR w cenach bieżących tylko na początku okresu programowania, z wyjątkiem Cypru, Malty i Grecji, które utrzymują ustaloną kwotę w wysokości 28 000 000 EUR w cenach bieżących dla każdego z nich;
 - b) kwota 200 568 000 EUR na specjalny program tranzytowy, o którym mowa w art. 17, zostaje przydzielona Litwie tylko na początku okresu programowania; oraz
 - c) pozostałe zasoby budżetowe, o których mowa w art. 10, rozdziela się na podstawie następujących kryteriów:
 - (i) 30 % na zewnętrzne granice lądowe;
 - (ii) 35 % na zewnętrzne granice morskie;
 - (iii) 20 % na porty lotnicze;
 - (iv) 15 % na urzędy konsularne.
2. Zasoby budżetowe dostępne na podstawie pkt 1 lit. c) ppkt (i) oraz (ii), przeznaczone na zewnętrzne granice lądowe i zewnętrzne granice morskie, zostają podzielone między państwa członkowskie w następujący sposób:
 - a) 70 % stosownie do ważonej długości ich zewnętrznych granic lądowych i zewnętrznych granic morskich; oraz
 - b) 30 % stosownie do obciążenia pracą na ich zewnętrznych granicach lądowych i zewnętrznych granicach morskich, określonego zgodnie z pkt 6 lit. a).

Ważoną długość, o której mowa w akapicie pierwszym lit. a) niniejszego punktu, ustala się przy zastosowaniu współczynników ważenia, o których mowa w pkt 10, dla każdego konkretnego odcinka granicy zewnętrznej.
3. Zasoby budżetowe dostępne na podstawie pkt 1 lit. c) ppkt (iii), przeznaczone na porty lotnicze, zostają podzielone między państwa członkowskie stosownie do obciążenia pracą w ich portach lotniczych, określonego zgodnie z pkt 6 lit. b).
4. Zasoby budżetowe dostępne na podstawie pkt 1 lit. c) ppkt (iv), przeznaczone na urzędy konsularne, zostają podzielone między państwa członkowskie w następujący sposób:
 - a) 50 % stosownie do liczby urzędów konsularnych, z wyłączeniem konsulatów honorowych, państw członkowskich w państwach wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 ⁽¹⁾; oraz
 - b) 50 % stosownie do obciążenia pracą związanego z zarządzaniem polityką wizową w urzędach konsularnych państw członkowskich w państwach wymienionych w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1806, określonego zgodnie z pkt 6 lit. c) niniejszego załącznika.
5. Do celów podziału zasobów na podstawie pkt 1 lit. c) niniejszego załącznika wyrażenie „zewnętrzne granice morskie” oznacza zewnętrzne granice morza terytorialnego państw członkowskich zgodnie z definicją w art. 4–16 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza. Jednakże definicja „zewnętrznych granic morskich” uwzględnia przypadki gdy w celu zapobiegania imigracji nieuregulowanej lub nielegalnym wjazdom regularnie prowadzi się operacje o dalekim zasięgu poza zewnętrznymi granicami morza terytorialnego państw członkowskich, w obszarach wysokiego zagrożenia. Definicja „zewnętrznych granic morskich” w tym kontekście określana jest przy uwzględnieniu danych operacyjnych pochodzących z ostatnich dwóch lat, przedstawionych przez zainteresowane państwa członkowskie oraz poddanych ocenie przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej do celów sprawozdania, o którym mowa w pkt 9 niniejszego załącznika. Definicję tę stosuje się wyłącznie do celów niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 z dnia 14 listopada 2018 r. wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 39).

6. Do celów początkowej alokacji środków finansowych ocena obciążenia pracą opiera się na najnowszych średnich danych liczbowych obejmujących lata 2017, 2018 i 2019. Do celów przeglądu śródkresowego ocena obciążenia pracą opiera się na najnowszych średnich danych liczbowych obejmujących lata 2021, 2022 i 2023. Ocena obciążenia pracą opiera się na następujących czynnikach:
- na zewnętrznych granicach lądowych i zewnętrznych granicach morskich:
 - 70 % stosownie do liczby przypadków przekroczenia granic zewnętrznych na przejściach granicznych;
 - 30 % stosownie do liczby obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na granicach zewnętrznych;
 - w portach lotniczych:
 - 70 % stosownie do liczby przypadków przekroczenia granic zewnętrznych na przejściach granicznych;
 - 30 % stosownie do liczby obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na granicach zewnętrznych;
 - w urzędach konsularnych:
 - liczba wniosków wizowych w związku z pobytem krótkoterminowym lub tranzytem lotniczym.
7. Wartości odniesienia dotyczące liczby urzędów konsularnych, o których mowa w pkt 4 lit. a), oblicza się na podstawie informacji przekazanych Komisji zgodnie z art. 40 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 ⁽²⁾.
- W przypadku gdy państwo członkowskie nie dostarczy wymaganych danych statystycznych, wykorzystuje się najnowsze dostępne dane dla tego państwa członkowskiego. W przypadku gdy nie są dostępne żadne dane dla państwa członkowskiego, wartość odniesienia wynosi zero.
8. Wartościami odniesienia dla obciążenia pracą, o którym mowa:
- w pkt 6 lit. a) ppkt (i) oraz pkt 6 lit. b) ppkt (i), są najnowsze dane statystyczne dostarczone przez państwo członkowskie zgodnie z prawem Unii;
 - w pkt 6 lit. a) ppkt (ii) oraz lit. b) ppkt (ii), są najnowsze dane statystyczne opracowane przez Komisję (Eurostat) na podstawie danych dostarczonych przez państwa członkowskie zgodnie z prawem Unii;
 - w pkt 6 lit. c), są najnowsze dane statystyczne dotyczące wiz, o których mowa w art. 46 rozporządzenia (WE) nr 810/2009.
- W przypadku gdy państwo członkowskie nie dostarczy wymaganych danych statystycznych, wykorzystuje się najnowsze dostępne dane dla tego państwa członkowskiego. W przypadku gdy nie są dostępne żadne dane dla państwa członkowskiego, wartość odniesienia wynosi zero.
9. Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej dostarcza Komisji sprawozdanie dotyczące podziału zasobów w odniesieniu do zewnętrznych granic lądowych, zewnętrznych granic morskich i portów lotniczych, o którym mowa w pkt 1 lit. c). W stosownych przypadkach niektóre części tego sprawozdania mogą zostać uznane za informacje niejawne zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) 2019/1896. Po konsultacji z Komisją Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej podaje do publicznej wiadomości jawną wersję sprawozdania.
10. Do celów początkowej alokacji środków, w sprawozdaniu, o którym mowa w pkt 9 niniejszego załącznika, określa się średni poziom ryzyka dla każdego odcinka granicy na podstawie najnowszych średnich danych liczbowych obejmujących lata 2017, 2018 i 2019. Do celów przeglądu śródkresowego, w sprawozdaniu, o którym mowa w pkt 9 niniejszego załącznika, określa się średni poziom ryzyka dla każdego odcinka granicy na podstawie najnowszych średnich danych liczbowych obejmujących lata 2021, 2022 i 2023. W sprawozdaniu określa się następujące konkretne współczynniki ważenia dla poszczególnych odcinków granic przy zastosowaniu poziomów ryzyka określonych zgodnie z art. 34 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2019/1896:
- współczynnik 1 w przypadku niskiego poziomu ryzyka;
 - współczynnik 3 w przypadku średniego poziomu ryzyka;
 - współczynnik 5 w przypadku wysokiego i krytycznego poziomu ryzyka.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1).

ZAŁĄCZNIK II

Środki wykonawcze

1. Instrument przyczynia się do realizacji celu szczegółowego określonego w art. 3 ust. 2 lit. a) poprzez skoncentrowanie się na następujących środkach wykonawczych:
 - a) poprawa kontroli granicznej zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2019/1896 poprzez:
 - (i) wzmocnienie zdolności przeprowadzania odpraw i zapewniania ochrony na granicach zewnętrznych, w tym środki na rzecz ułatwiania legalnego przekraczania granic oraz, w stosownych przypadkach, środki związane z:
 - zapobieganiem i wykrywaniem przestępczości transgranicznej na granicach zewnętrznych, w szczególności takiej jak przemyt migrantów, handel ludźmi i terroryzm,
 - zarządzaniem utrzymującymi się wysokimi poziomami przepływów migracyjnych na granicach zewnętrznych, w tym poprzez wsparcie techniczne i operacyjne oraz poprzez mechanizmy i procedury w zakresie identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania i małoletnich bez opieki oraz identyfikacji osób wymagających ochrony międzynarodowej lub zamierzających ubiegać się o ochronę międzynarodową, przekazywania informacji takim osobom oraz dalszego kierowania takich osób;
 - (ii) wdrażanie w ramach strefy Schengen środków technicznych i operacyjnych związanych z kontrolą graniczną, przy jednoczesnym zagwarantowaniu swobodnego przepływu osób w ramach tej strefy;
 - (iii) prowadzenie analiz ryzyka dla bezpieczeństwa wewnętrznego oraz analiz zagrożeń, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie lub bezpieczeństwo granic zewnętrznych;
 - b) rozwój Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej poprzez zapewnienie wsparcia krajowym organom odpowiedzialnym za zarządzanie granicami we wdrażaniu środków związanych z rozwijaniem potencjału i wspólnym budowaniem zdolności, wspólnym udzielaniem zamówień, ustanawianiem wspólnych standardów oraz wdrażaniem innych środków ułatwiających współpracę i koordynację między państwami członkowskimi a Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej;
 - c) wzmocnienie współpracy międzyagencyjnej na poziomie krajowym między organami krajowymi odpowiedzialnymi za kontrolę graniczną lub za zadania wykonywane na granicy oraz wzmocnienie współpracy na poziomie Unii między państwami członkowskimi lub między państwami członkowskimi, z jednej strony, a właściwymi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii lub państwami trzecimi, z drugiej strony;
 - d) zapewnienie jednolitego stosowania unijnego dorobku prawnego dotyczącego granic zewnętrznych, w tym poprzez wdrożenie zaleceń wydawanych w ramach mechanizmów kontroli jakości, takich jak mechanizm oceny stosowania dorobku Schengen zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013, oceny narażenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896 oraz krajowe mechanizmy kontroli jakości;
 - e) ustanowienie, obsługa i utrzymanie wielkoskalowych systemów informacyjnych na podstawie prawa Unii w obszarze zarządzania granicami, w szczególności SIS II, ETIAS, EES oraz Eurodac do celów zarządzania granicami, w tym interoperacyjność tych wielkoskalowych systemów informacyjnych i ich infrastruktury łączności oraz działania na rzecz poprawy jakości danych i przekazywania informacji;
 - f) zwiększenie zdolności do udzielania pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie na morzu oraz wspieranie akcji poszukiwania i ratowania w sytuacjach, które mogą wystąpić podczas operacji ochrony granicy na morzu;
 - g) wspieranie akcji poszukiwania i ratowania w kontekście ochrony granicy na morzu.
2. Instrument przyczynia się do realizacji celu szczegółowego określonego w art. 3 ust. 2 lit. b) poprzez skoncentrowanie się na następujących środkach wykonawczych:
 - a) świadczenie efektywnych i przyjaznych odbiorcy usług na rzecz osób ubiegających się o wizę przy jednoczesnym utrzymaniu bezpieczeństwa i integralności procedur wizowych oraz pełnym poszanowaniu godności ludzkiej i integralności osób ubiegających się o wizę lub posiadaczy wizy zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008;
 - b) wspieranie państw członkowskich w wydawaniu wiz, w tym wiz o ograniczonej ważności terytorialnej, o których mowa w art. 25 rozporządzenia (WE) nr 810/2009, wydawanych z przyczyn humanitarnych, z uwagi na interes państwowy lub zobowiązania międzynarodowe;

- c) zapewnianie jednolitego stosowania unijnego dorobku prawnego dotyczącego wiz, w tym dalszy rozwój i modernizacja wspólnej polityki wizowej;
 - d) opracowanie różnych form współpracy między państwami członkowskimi w zakresie rozpatrywania wniosków wizowych;
 - e) ustanowienie, obsługa i utrzymanie wielkoskalowych systemów informacyjnych na podstawie prawa Unii w obszarze wspólnej polityki wizowej, w szczególności VIS, w tym interoperacyjność tych wielkoskalowych systemów informacyjnych i ich infrastruktury łączności oraz działania na rzecz poprawy jakości danych i przekazywania informacji.
-

ZAŁĄCZNIK III

Zakres wsparcia

1. W ramach celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a), z Instrumentu wspiera się w szczególności:
 - a) infrastrukturę, budynki, systemy i usługi wymagane na przejściach granicznych oraz do ochrony granicy pomiędzy przejściami granicznymi;
 - b) sprzęt operacyjny, w tym środki transportu oraz systemy ICT wymagane do skutecznej i bezpiecznej kontroli granicznej na przejściach granicznych i do ochrony granicy, zgodnie ze standardami opracowanymi przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, w przypadku gdy takie standardy istnieją;
 - c) szkolenia z zakresu europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami lub przyczynianie się do jego rozwoju, przy uwzględnieniu potrzeb operacyjnych i analiz ryzyka, w tym wyzwań określonych w zaleceniach, o których mowa w art. 13 ust. 7, oraz przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych;
 - d) wspólne oddelegowywanie urzędników łącznikowych ds. imigracji do państw trzecich zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1240 ⁽¹⁾ oraz oddelegowywanie funkcjonariuszy straży granicznej i innych właściwych ekspertów do państw członkowskich lub z państwa członkowskiego do państwa trzeciego, wzmacnianie współpracy i zdolności operacyjnej sieci ekspertów lub urzędników łącznikowych oraz wymiana najlepszych praktyk i wzmacnianie zdolności sieci europejskich, aby oceniać, promować, wspierać i rozwijać polityki unijne;
 - e) wymianę najlepszych praktyk i wiedzy fachowej, badania, projekty pilotażowe oraz inne odpowiednie działania mające na celu wdrożenie lub rozwój europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w tym środki na rzecz rozwoju Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, takie jak wspólne budowanie zdolności, wspólne zamówienia, ustanowienie wspólnych standardów oraz inne środki ułatwiające współpracę i koordynację między Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej i państwami członkowskimi, a także środki związane z dalszym kierowaniem osób wymagających szczególnego traktowania i pomocy oraz osób, które potrzebują ochrony międzynarodowej lub zamierzają się o nią ubiegać;
 - f) działania służące rozwojowi innowacyjnych metod lub wprowadzaniu nowych technologii, które można przenieść do innych państw członkowskich, w szczególności działania służące wykorzystaniu wyników projektów dotyczących badań nad bezpieczeństwem, w przypadku gdy Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej, działając zgodnie z art. 66 rozporządzenia (UE) 2019/1896, uzna, że wykorzystanie tych wyników przyczynia się do rozwoju zdolności operacyjnych Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej;
 - g) działania przygotowawcze, monitorujące, administracyjne i techniczne, wymagane do realizacji polityk w zakresie granicy zewnętrznej, w tym do poprawy zarządzania strefą Schengen dzięki rozwinięciu i wdrożeniu mechanizmu oceny ustanowionego rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013, aby weryfikować stosowanie dorobku Schengen i rozporządzenia (UE) 2016/399, w tym koszty delegacji służbowych ekspertów z Komisji i państw członkowskich biorących udział w wizytach na miejscu oraz środki w celu wdrożenia zaleceń przedstawionych w następstwie ocen narażenia przeprowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896;
 - h) działania mające na celu poprawę jakości danych przechowywanych w systemach ICT oraz poprawę wykonywania przez osobę, której dane dotyczą, prawa do informacji, dostępu, poprawy i usunięcia jej danych osobowych oraz stosowania ograniczeń ich przetwarzania;
 - i) identyfikację, pobieranie odcisków palców, rejestrację, kontrole bezpieczeństwa, prowadzenie rozmów, przekazywanie informacji, badania medyczne i badania identyfikujące osoby wymagające szczególnego traktowania, oraz, w razie konieczności, opiekę medyczną oraz dalsze kierowanie obywateli państw trzecich do odpowiedniej procedury na granicach zewnętrznych;
 - j) działania mające na celu szerzenie wiedzy na temat polityki w zakresie granicy zewnętrznej wśród zainteresowanych podmiotów i opinii publicznej, w tym pod kątem komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii;
 - k) opracowywanie narzędzi, metod i wskaźników statystycznych przy poszanowaniu zasady niedyskryminacji;
 - l) wsparcie operacyjne na rzecz wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1240 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie utworzenia europejskiej sieci urzędników łącznikowych ds. imigracji (Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 88).

2. W ramach celu szczegółowego określonego w art. 3 ust. 2 lit. b), z Instrumentu wspiera się w szczególności:
 - a) infrastrukturę i budynki wymagane do rozpatrywania wniosków wizowych i prowadzenia współpracy konsularnej, w tym środki ochrony, oraz inne działania mające na celu poprawę jakości usług skierowanych do osób ubiegających się o wizę;
 - b) sprzęt operacyjny i systemy ICT wymagane do rozpatrywania wniosków wizowych oraz prowadzenia współpracy konsularnej;
 - c) szkolenia pracowników konsularnych i pozostałych pracowników przyczyniających się do realizacji wspólnej polityki wizowej i współpracy konsularnej;
 - d) wymianę najlepszych praktyk oraz wymianę ekspertów, w tym oddelegowywanie ekspertów, a także zwiększanie zdolności sieci europejskich, aby oceniać, promować, wspierać i w dalszym stopniu rozwijać polityki i cele unijne;
 - e) badania, projekty pilotażowe oraz inne odpowiednie działania, takie jak działania mające na celu zwiększenie wiedzy dzięki analizom, monitorowaniu i ocenie;
 - f) działania mające na celu rozwój innowacyjnych metod lub wprowadzanie nowych technologii, które można przenieść do innych państw członkowskich, w szczególności projekty mające na celu testowanie i zatwierdzanie wyników projektów badawczych finansowanych przez Unię;
 - g) działania przygotowawcze, monitorujące, administracyjne i techniczne, w tym w celu poprawy zarządzania strefą Schengen dzięki rozwinięciu i wdrożeniu mechanizmu oceny ustanowionego rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013, aby weryfikować stosowanie dorobku Schengen, w tym koszty delegacji służbowych ekspertów z Komisji i państw członkowskich biorących udział w wizytach na miejscu;
 - h) działania mające na celu szerzenie wiedzy na temat polityki wizowej wśród zainteresowanych podmiotów oraz opinii publicznej, z uwzględnieniem komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii;
 - i) opracowywanie narzędzi, metod i wskaźników statystycznych przy poszanowaniu zasady niedyskryminacji;
 - j) wsparcie operacyjne na rzecz wdrażania wspólnej polityki wizowej;
 - k) wspieranie państw członkowskich w wydawaniu wiz, w tym wiz o ograniczonej ważności terytorialnej, o których mowa w art. 25 rozporządzenia (WE) nr 810/2009, wydawanych z przyczyn humanitarnych, z uwagi na interes państwowy lub zobowiązania międzynarodowe.
 3. W ramach celu z zakresu polityki określonego w art. 3 ust. 1, z Instrumentu wspiera się w szczególności:
 - a) infrastrukturę i budynki wymagane do przyjęcia wielkoskalowych systemów informacyjnych oraz związanych z nimi komponentów infrastruktury łączności;
 - b) sprzęt i systemy łączności niezbędne do zapewnienia należytego funkcjonowania wielkoskalowych systemów informacyjnych;
 - c) działania w zakresie szkoleń i komunikacji w odniesieniu do wielkoskalowych systemów informacyjnych;
 - d) rozwój i modernizację wielkoskalowych systemów informacyjnych;
 - e) badania, weryfikację poprawności projektów, projekty pilotażowe oraz inne odpowiednie działania związane z wdrażaniem wielkoskalowych systemów informacyjnych, w tym ich interoperacyjnością;
 - f) działania mające na celu rozwój innowacyjnych metod lub wprowadzanie nowych technologii, które można przenieść do innych państw członkowskich, w szczególności projekty mające na celu testowanie i zatwierdzanie wyników projektów badawczych finansowanych przez Unię;
 - g) opracowywanie narzędzi, metod i wskaźników statystycznych na potrzeby wielkoskalowych systemów informacyjnych w dziedzinie polityki wizowej i granic przy poszanowaniu zasady niedyskryminacji;
 - h) działania mające na celu poprawę jakości danych przechowywanych w systemach ICT oraz poprawę wykonywania przez osobę, której dane dotyczą, prawa do informacji, dostępu, poprawy i usunięcia jej danych osobowych oraz stosowania ograniczeń ich przetwarzania;
 - i) wsparcie operacyjne na rzecz wdrażania wielkoskalowych systemów informacyjnych.
-

ZAŁĄCZNIK IV

Działania kwalifikujące się do wyższych stóp współfinansowania zgodnie z art. 12 ust. 3 i art. 13 ust. 17

1. Zakup sprzętu operacyjnego za pośrednictwem programów wspólnego udzielania zamówień z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej, który zostanie udostępniony Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej do celów jej działań operacyjnych zgodnie z art. 64 ust. 14 rozporządzenia (UE) 2019/1896.
 2. Środki wspierające współpracę międzyagencyjną między państwem członkowskim i sąsiadującym z nim państwem trzecim, z którym Unia dzieli wspólną granicę lądową lub morską.
 3. Rozwój Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej poprzez udzielanie wsparcia krajowym organom odpowiedzialnym za zarządzanie granicami we wdrażaniu środków na rzecz wspólnego budowania zdolności, wspólnego udzielania zamówień, ustanowienia wspólnych standardów oraz wdrażaniu innych środków ułatwiających współpracę i koordynację między państwami członkowskimi a Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej, zgodnie z pkt 1 lit. b) załącznika II.
 4. Wspólne oddelegowywanie urzędników łącznikowych ds. imigracji, o którym mowa w załączniku III.
 5. Środki w ramach kontroli granicznej na rzecz poprawy identyfikowania ofiar handlu ludźmi oraz udzielania im natychmiastowego wsparcia, a także na rzecz rozwoju i wspierania odpowiednich mechanizmów dalszego kierowania w przypadku tych grup docelowych oraz środki w ramach kontroli granicznej na rzecz wzmocnienia współpracy transgranicznej mającej na celu wykrywanie przemytników.
 6. Rozwijanie na granicach zewnętrznych zintegrowanych systemów ochrony dzieci, w tym poprzez odpowiednie szkolenie personelu oraz wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi a Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej.
 7. Środki z zakresu wdrażania, transferu, testowania i zatwierdzania nowych metod lub technologii, w tym projekty pilotażowe i działania następcze w odniesieniu do projektów badawczych finansowanych przez Unię, o których mowa w załączniku III, oraz środki mające na celu poprawę jakości danych przechowywanych w systemach ICT w dziedzinie polityki wizowej i granic oraz poprawę wykonywania przez osobę, której dane dotyczą, prawa do informacji, dostępu, poprawy i usunięcia jej danych osobowych oraz stosowania ograniczeń ich przetwarzania, w kontekście działań wchodzących w zakres Instrumentu.
 8. Środki ukierunkowane na identyfikację osób wymagających szczególnego traktowania oraz dalsze kierowanie tych osób w celu objęcia ochroną oraz udzielanie im natychmiastowej pomocy.
 9. Środki w celu określenia i prowadzenia obszarów hotspotów w państwach członkowskich narażonych na istniejącą lub potencjalną wyjątkowo silną i nieproporcjonalną presję migracyjną.
 10. Dalszy rozwój różnych form współpracy między państwami członkowskimi w zakresie rozpatrywania wniosków wizowych, zgodnie z pkt 2 lit. c) załącznika II.
 11. Zwiększenie zaplecza konsularnego lub reprezentacji państw członkowskich w państwach trzecich, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2018/1806, w szczególności w państwach trzecich, w których obecnie żadne państwo członkowskie nie jest obecne.
 12. Środki, których celem jest poprawa interoperacyjności systemów ICT.
-

ZAŁĄCZNIK V

Główne wskaźniki efektywności, o których mowa w art. 27 ust. 1**Cel szczegółowy określony w art. 3 ust. 2 lit. a)**

1. Liczba sztuk sprzętu zarejestrowanego w rezerwie wyposażenia technicznego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.
2. Liczba sztuk sprzętu udostępnionego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.
3. Liczba zainicjowanych/usprawnionych form współpracy organów krajowych z krajowymi ośrodkami koordynacji w ramach EUROSUR.
4. Liczba przypadków przekroczenia granicy przez systemy zautomatyzowanej kontroli granicznej i bramki elektroniczne.
5. Liczba wdrożonych zaleceń wydanych w wyniku oceny stosowania dorobku Schengen oraz ocen narażenia w obszarze zarządzania granicami.
6. Liczba uczestników szkoleń, którzy trzy miesiące po zakończeniu szkolenia potwierdzają, że korzystają z umiejętności i kompetencji nabytych w jego trakcie.
7. Liczba osób, które na przejściach granicznych złożyły wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.
8. Liczba osób, którym służby graniczne odmówiły wjazdu.

Cel szczegółowy określony w art. 3 ust. 2 lit. b)

1. Liczba nowych/zmodernizowanych konsulatów poza strefą Schengen:
 - 1.1. w tym liczba konsulatów zmodernizowanych w celu uczynienia ubiegania się o wizę bardziej przyjaznym dla osób ubiegających się o wizę.
 2. Liczba wdrożonych zaleceń wydanych w wyniku oceny stosowania dorobku Schengen w obszarze wspólnej polityki wizowej.
 3. Liczba osób ubiegających się o wizę drogą elektroniczną.
 4. Liczba zainicjowanych/usprawnionych form współpracy państw członkowskich w zakresie rozpatrywania wniosków wizowych.
 5. Liczba uczestników szkoleń, którzy trzy miesiące po zakończeniu szkolenia potwierdzają, że korzystają z umiejętności i kompetencji nabytych w jego trakcie.
-

ZAŁĄCZNIK VI

RODZAJE INTERWENCJI

TABELA 1: KODY DLA WYMIARU DOTYCZĄCEGO DZIEDZIN INTERWENCJI

I. Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami	
001	Odprawa graniczna
002	Ochrona granicy – sprzęt powietrzny
003	Ochrona granicy – sprzęt lądowy
004	Ochrona granicy – sprzęt morski
005	Ochrona granicy – zautomatyzowane systemy ochrony granicy
006	Ochrona granicy – inne środki
007	Środki techniczne i operacyjne w ramach strefy Schengen związane z kontrolą graniczną
008	Orientacja sytuacyjna i wymiana informacji
009	Analiza ryzyka
010	Przetwarzanie danych i informacji
011	Obszary hotspotów
012	Środki związane z identyfikacją i dalszym kierowaniem osób wymagających szczególnego traktowania
013	Środki związane z identyfikacją i dalszym kierowaniem osób, które potrzebują ochrony międzynarodowej lub zamierzają się o nią ubiegać
014	Rozwój Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej
015	Współpraca międzyagencyjna – poziom krajowy
016	Współpraca międzyagencyjna – poziom unijny
017	Współpraca międzyagencyjna – z państwami trzecimi
018	Wspólne oddelegowywanie oficerów łącznikowych ds. imigracji
019	Wielkoskalowe systemy informacyjne – Eurodac do celów zarządzania granicami
020	Wielkoskalowe systemy informacyjne – system wjazdu/wyjazdu (EES)
021	Wielkoskalowe systemy informacyjne – europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) – inne
022	Wielkoskalowe systemy informacyjne – europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) – art. 85 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1240
023	Wielkoskalowe systemy informacyjne – europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) – art. 85 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1240
024	Wielkoskalowe systemy informacyjne – System Informacyjny Schengen (SIS)
025	Wielkoskalowe systemy informacyjne – interoperacyjność
026	Wsparcie operacyjne – zintegrowane zarządzanie granicami

027 Wsparcie operacyjne – wielkoskalowe systemy informacyjne do celów zarządzania granicami

028 Wsparcie operacyjne – specjalny program tranzytowy

029 Jakość danych i prawa osób, których dane dotyczą, do informacji, dostępu, poprawy i usunięcia ich danych osobowych oraz stosowania ograniczeń ich przetwarzania

II. Wspólna polityka wizowa

001 Poprawa rozpatrywania wniosków wizowych

002 Poprawa efektywności, środowiska przyjaznego użytkownikowi i bezpieczeństwa w konsulatach

003 Bezpieczeństwo dokumentów/doradcy ds. dokumentów

004 Współpraca konsularna

005 Opieka konsularna

006 Wielkoskalowe systemy informacyjne – Wizowy System Informacyjny (VIS)

007 Inne systemy ICT do celów rozpatrywania wniosków wizowych

008 Wsparcie operacyjne – wspólna polityka wizowa

009 Wsparcie operacyjne – wielkoskalowe systemy informacyjne do celów rozpatrywania wniosków wizowych

010 Wsparcie operacyjne – specjalny program tranzytowy

011 Wydawanie wiz o ograniczonej ważności terytorialnej

012 Jakość danych i prawa osób, których dane dotyczą, do informacji, dostępu, poprawy i usunięcia ich danych osobowych oraz stosowania ograniczeń ich przetwarzania

III. Pomoc techniczna

001 Informacja i komunikacja

002 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola

003 Ewaluacja i badania, zbieranie danych

004 Budowanie zdolności

TABELA 2: KODY DLA WYMIARU DOTYCZĄCEGO RODZAJÓW DZIAŁANIA

001 Infrastruktura i budynki

002 Środki transportu

003 Inny sprzęt operacyjny

004 Systemy łączności

005 Systemy informatyczne

006 Szkolenie

007 Wymiana najlepszych praktyk – między państwami członkowskimi

008 Wymiana najlepszych praktyk – z państwami trzecimi

009	Oddelegowywanie ekspertów
010	Badania, weryfikacja poprawności projektów, projekty pilotażowe i podobne działania
011	Działania informacyjne
012	Opracowywanie narzędzi, metod i wskaźników statystycznych
013	Realizacja projektów badawczych lub inne działania następcze w tym zakresie

TABELA 3: KODY DLA WYMIARU DOTYCZĄCEGO REALIZACJI

001	Działania objęte art. 12 ust. 1
002	Działania szczególne
003	Działania wymienione w załączniku IV
004	Wsparcie operacyjne
005	Działania objęte art. 12 ust. 5
006	Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych

TABELA 4: KODY DLA WYMIARU DOTYCZĄCEGO POSZCZEGÓLNYCH TEMATÓW

001	Współpraca z państwami trzecimi
002	Działania w państwach trzecich lub dotyczące państw trzecich
003	Wdrożenie zaleceń wydanych w wyniku oceny stosowania dorobku Schengen
004	Wdrożenie zaleceń wydanych w wyniku oceny narażenia
005	Wspieranie rozwoju i funkcjonowania EUROSUR
006	Żadne z powyższych

ZAŁĄCZNIK VII

Wydatki kwalifikujące się do wsparcia operacyjnego

- a) W zakresie celu szczegółowego określonego w art. 3 ust. 2 lit. a) wsparcie operacyjne obejmuje następujące koszty w zakresie, w jakim nie są one pokrywane przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w kontekście jej działalności operacyjnej:
- 1) koszty personelu, w tym koszty szkoleń;
 - 2) koszty konserwacji lub naprawy sprzętu i infrastruktury;
 - 3) koszty usług objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia;
 - 4) bieżące koszty działalności;
 - 5) koszty związane z nieruchomościami, w tym z wynajmem i amortyzacją.
- Przyjmujące państwo członkowskie w rozumieniu art. 2 pkt 20 rozporządzenia (UE) 2019/1896 może wykorzystywać wsparcie operacyjne na potrzeby pokrycia swoich własnych kosztów bieżących z tytułu udziału w działaniach operacyjnych, o których mowa w tym punkcie, które objęte są zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, lub do celów swoich krajowych działań w zakresie kontroli granicznej.
- b) W zakresie celu szczegółowego określonego w art. 3 ust. 2 lit. b) wsparcie operacyjne obejmuje:
- 1) koszty personelu, w tym koszty szkoleń;
 - 2) koszty usług;
 - 3) koszty konserwacji i naprawy sprzętu i infrastruktury;
 - 4) koszty związane z nieruchomościami, w tym z wynajmem i amortyzacją.
- c) W ramach celu z zakresu polityki określonego w art. 3 ust. 1 wsparcie operacyjne przeznaczone na wielkoskalowe systemy informacyjne obejmuje:
- 1) koszty personelu, w tym koszty szkoleń;
 - 2) zarządzanie operacyjne i utrzymanie wielkoskalowych systemów informacyjnych i ich infrastruktury łączności, w tym interoperacyjność tych systemów i wynajem zabezpieczonych obiektów.
- d) Oprócz pokrycia kosztów wymienionych w lit. a), b) i c) niniejszego załącznika, wsparcie operacyjne w ramach programu Litwy obejmuje udzielanie wsparcia zgodnie z art. 17 ust. 1.
-

ZAŁĄCZNIK VIII

Wskaźniki produktu i rezultatu, o których mowa w art. 27 ust. 3**Cel szczegółowy określony w art. 3 ust. 2 lit. a)**

Wskaźniki produktu

1. Liczba sztuk sprzętu zakupionego do stosowania na przejściach granicznych.
 - 1.1. w tym liczba zakupionych systemów zautomatyzowanej kontroli granicznej/systemów samoobsługi/bramek elektronicznych.
2. Liczba poddanych konserwacji/naprawionych elementów infrastruktury.
3. Liczba wspieranych obszarów hotspotów.
4. Liczba zbudowanych/zmodernizowanych obiektów na przejściach granicznych.
5. Liczba zakupionych statków powietrznych.
 - 5.1. w tym liczba zakupionych bezzałogowych statków powietrznych.
6. Liczba zakupionych środków transportu morskiego.
7. Liczba zakupionych środków transportu lądowego.
8. Liczba uczestników, którzy otrzymali wsparcie.
 - 8.1. w tym liczba uczestników szkoleń.
9. Liczba urzędników łącznikowych ds. imigracji oddelegowanych do państw trzecich.
10. Liczba opracowanych/utrzymywanych/zmodernizowanych funkcji informatycznych.
11. Liczba opracowanych/utrzymywanych/zmodernizowanych wielkoskalowych systemów informacyjnych.
 - 11.1. w tym liczba opracowanych wielkoskalowych systemów informacyjnych.
12. Liczba projektów współpracy z państwami trzecimi.
13. Liczba osób, które na przejściach granicznych złożyły wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Wskaźniki rezultatu

14. Liczba sztuk sprzętu zarejestrowanego w rezerwie wyposażenia technicznego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.
15. Liczba sztuk sprzętu udostępnionego Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.
16. Liczba zainicjowanych/usprawnionych form współpracy organów krajowych z krajowymi ośrodkami koordynacji w ramach EUROSUR.
17. Liczba przypadków przekroczenia granicy przez systemy zautomatyzowanej kontroli granicznej i bramki elektroniczne.
18. Liczba wdrożonych zaleceń wydanych w wyniku oceny stosowania dorobku Schengen oraz ocen narażenia w obszarze zarządzania granicami.
19. Liczba uczestników szkoleń, którzy trzy miesiące po zakończeniu szkolenia potwierdzają, że korzystają z umiejętności i kompetencji nabytych w jego trakcie.
20. Liczba osób, którym służby graniczne odmówiły wjazdu.

Cel szczegółowy określony w art. 3 ust. 2 lit. b)

Wskaźniki produktu

1. Liczba projektów ułatwiających cyfryzację rozpatrywania wniosków wizowych.

2. Liczba uczestników, którzy otrzymali wsparcie.
 - 2.1. w tym liczba uczestników szkoleń.
3. Liczba personelu oddelegowanego do konsulatów w państwach trzecich.
 - 3.1. w tym liczba personelu oddelegowanego do rozpatrywania wniosków wizowych.
4. Liczba opracowanych/utrzymywanych/zmodernizowanych funkcji informatycznych.
5. Liczba opracowanych/utrzymywanych/zmodernizowanych wielkoskalowych systemów informacyjnych.
 - 5.1. w tym liczba opracowanych wielkoskalowych systemów informacyjnych;
6. Liczba poddanych konserwacji/naprawionych elementów infrastruktury;
7. Liczba wynajmowanych/zamortyzowanych nieruchomości;

Wskaźniki rezultatu

8. Liczba nowych/zmodernizowanych konsulatów poza strefą Schengen.
 - 8.1. w tym liczba konsulatów zmodernizowanych w celu uczynienia ubiegania się o wizę bardziej przyjaznym dla osób ubiegających się o wizę.
 9. Liczba wdrożonych zaleceń wydanych w wyniku oceny stosowania dorobku Schengen w obszarze wspólnej polityki wizowej.
 10. Liczba osób ubiegających się o wizę drogą elektroniczną.
 11. Liczba zainicjowanych/usprawnionych form współpracy państw członkowskich w zakresie rozpatrywania wniosków wizowych.
 12. Liczba uczestników szkoleń, którzy trzy miesiące po zakończeniu szkolenia potwierdzają, że korzystają z umiejętności i kompetencji nabytych w jego trakcie.
-